TRIADE 2.0

OUDER WORDEN EN VERSTANDELIJKE BEPERKING

MNAM PLATFORM:
GIDS VOOR PROFESSIONELEN/TRAINERS

Hoe haal je het meeste uit de 64 oefeningen?

Triade 2.0

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Agradecimientos:

Las fotografías utilizadas han sido obtenidas de pixabay.com bajo licencia gratuita

Los símbolos pictográficos utilizados son propiedad del Gobierno de Aragón y han sido creados por Sergio Palao para ARASAAC (http://arasaac.org) que los distribuye bajo licencia Creative Commons (BY-NC-SA).

Contributors

María Sorzano Castellón. Instituto Valenciano de Atención Social-Sanitaria (IVASS) (Spain)
José Manuel Gil Guzmán. Instituto Valenciano de Atención Social-Sanitaria (IVASS) (Spain)
Johan Warnez. Groep Ubuntu x 8K (Belgium)
Joke Vandaele. Groep Ubuntu x 8K (Belgium)
Maria Goranova. National Association of Professionals working with Disabled People (NARHU) (Bulgaria)
Petya Grudeva. National Association of Professionals working with Disabled People (NARHU) (Bulgaria)
Ilse Goethals. Hogeschool Gent (HOGENT) (Belgium)
Eveline Breye, Sint Vincentius (Belgium)
Delphine Simoens. Familiehulp (Belgium)
Sigrid Smets. Familiehulp (Belgium)
Tina Kržišnik. RIC Novo Mesto (Slovenia)
Agnieszka Natalia Mravinec. RIC Novo Mesto (Slovenia)
Antonio Martínez Millana. Universitat Politècnica de València (UPV) (Spain)
Manuel Traver Salcedo. Universitat Politècnica de València (UPV) (Spain)
Angela Giacomini. European Network of Social Authorities (ENSA)
Gaya Ghezzi. European Network of Social Authorities (ENSA)

TRIADE 2.0 Erasmus+ project. 2018-1-ES01-KA204-050348
1st edition: August 2021
Website: https://www.ivass.gva.es/Triade2.html

This license lets others remix, adapt, and build upon your work non-commercially, and although their new works must also acknowledge you and be non-commercial, they don't have to license their derivative works on the same terms.

Cofinanciado por el programa Erasmus+ de la Unión Europea

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Hoe pedagogisch het platform gebruiken? 6
3 Validatiemethodologie en conclusies 11
3.1 Inleiding 11
3.2 Het conceptuele kader, de valideringsmethodologie en de instrumenten 12
3.3 Conclusies en aanbevelingen 15
3.4 Hoe hebben de deelnemers het gebruik van de MNAM-oefeningen ervaren? 19
3.5 Heeft de training van de MNAM-oefeningen invloed op het leerproces van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking? 20
4 Hoe ontwikkel je nieuwe digitale toegankelijke inhoud voor het MNAM-platform? 23
4.1 Ontwikkeling van toegankelijke teksten 25
4.2 Verkenning van het web 26
4.3 Toegankelijkheid van het web 27
5 Implementatie, generalisatie en transfer van verworven competenties naar de praktijksituaties van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking 29
5.1 Implementatie 30
5.2 Generalisatie 31
5.3 Transfer 34
6 Bijlage 1. Validatiemiddelen 37

SECTIE 1.

1 Inleiding

TRIADE 2.0 is een project aangaande "Samenwerking met het oog op innovatie en uitwisseling van goede praktijken", ontwikkeld in het kader van de kernactiviteit "volwassenenonderwijs" van het ERASMUS+ programma. Het strategische partnerschap wordt gevormd door 9 partners uit België, Bulgarije, Italië, Slovenië en Spanje.

TRIADE 2.0 gaat in op de uitdaging om de sociale inclusie en de Kwaliteit van Leven van een nieuw segment van de bevolking te verbeteren: ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking. Om de competenties van deze groep - en van de professionals die hen ondersteunen - te verbeteren, heeft het project drie sets van opleidingsmateriaal ontwikkeld:

1) “Mijn nieuwe, inclusieve job": Opleidingstoolkit voor trainers/professionelen tewerkgsesteld bij ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.

2) “Mijn Nieuwe Ouder Wordende Zelf": Interactief trainingsplatform bestaande uit 2 onderdelen:
   a. 64 inspirerende oefeningen en een set hulpmiddelen
   b. **MNAM PLATFORM – GIDS VOOR TRAINERS/PROFESSIONELEN (voorgesteld in dit document)**

3) Trainingsplan: TRIADE 2.0 masterplan waarin het "wat, waar, wanneer en hoe" van de training en leeractiviteiten van het project worden uitgelegd.

Het doel van deze gids is om professionelen en cursusontwikkelaars te helpen: a) het meeste te halen uit de 64 oefeningen die in het MNAM-platform zijn opgenomen; en b) te leren hoe nieuwe pedagogische oefeningen te ontwikkelen en te valideren.

Naast de inleiding bestaat dit document uit 5 secties:

- Sectie 1: hoe het MNAM-platform pedagogisch gebruiken: kenmerken van de oefeningen en aanbevelingen voor de toepassing ervan.

- Sectie 2: de validatiemethodologie: het gevolgde proces en de evaluatie-instrumenten die door het project zijn ontwikkeld om de oefeningen te ontwerpen en te valideren; en om pedagogische conclusies te kunnen trekken.

- Sectie 3: Hoe ontwikkel je nieuwe digitaal toegankelijke inhoud voor het platform?

- Sectie 4: Implementatie, generalisatie en transfer van verworven competenties naar de praktijksituaties van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.

- Sectie 5. Bijlage 1: validatie-instrumenten

Ten slotte is aanvullende informatie over alle onderdelen van deze gids en alle intellectuele outputs van TRIADE 2.0 te vinden op de website van TRIADE 2.0 (https://www.ivass.gva.es/es/Triade2.html) en in de rubriek "resources for educators" op het MNAM-platform (https://triade.webs.upv.es/t20/resources-for-educators/).

2 Hoe pedagogisch het platform gebruiken?

Het MNAM Platform biedt 64 oefeningen om professionals te helpen bij het verbeteren van de Sociale Inclusie en de Levenskwaliteit van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.

De 64 oefeningen zijn gegroepeerd in 14 didactische units (onderwerpen). De didactische units zijn geclusterd rond de 3 factoren van Kwaliteit van Leven: Welbevinden, Sociale participatie en Zelfstandigheid. Elke didactische unit behandelt een specifiek thema in verband met ouder worden (misbruik, budgetbeheer, levensdoelen, gebruik van sociale media, rechten...) en wordt gevormd door:

a) Een theoretische inleiding over het onderwerp en de unit;

b) De leerresultaten (kennis en vaardigheden) die naar verwachting zullen worden bereikt bij het maken van de oefeningen;

c) De instructies van elke oefening;

d) De oefeningen, activiteiten en materialen (werkbladen, sjablonen, kaartjes...) die van het platform kunnen worden gedownload (Word- en pdf-formaat).

Ze hebben verschillende formaten (spelletjes, video's, quizzen, puzzels, rollenspelen, groepsdiscussies, enz.) en zijn altijd verrijkt met foto's en pictogrammen en hebben een verschillende duurtijd (van 5 minuten tot 1 uur). De oefeningen kunnen worden uitgevoerd met behulp van digitale schermen (schoolborden, pc's of tablets), maar ook door de diverse pedagogische materialen te downloaden en af te drukken.

De oefeningen starten meestal met een waargebeurd verhaal over één of meerdere ouder wordende of afhankelijke personages (Isabel, Maria, George...) die zo zijn ontworpen dat ze herkenbaar zijn voor de ouder wordende volwassene met

verstandelijk beperking en hen helpen om het onderwerp te herkennen en de uit te voeren taken te begrijpen. Bijvoorbeeld, oefening 1 van Unit 8 (pensionering) toont het verhaal van Isabel; de ups en downs van een vrouw van eind de vijftig die overweegt met pensioen te gaan. Zodra de ouder wordende volwassene met een verstandelijke beperking vertrouwd is geraakt met het onderwerp en het verhaal, stelt de oefening een aantal activiteiten/taken voor die verband houden met het verhaal en het onderwerp. Deze zijn ontworpen met het uiteindelijke doel om de ontwikkeling van het reflectieproces bij de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking te bevorderen.

Bijlage 1.1. Oefening 8.1.: Het verhaal van Isabel

Understanding the concept of retirement

Start the first Exercise with the story about Isabel (part I), while showing the pictures (see also annex 1 on the platform), or let them read the story by themselves.

You may add other materials/films that explore a situation of people going into retirement. It is always most useful to show films of local people if possible.

The story of Isabel

Isabel going to work

This is Isabel. For more than 20 years she went to her job at a sheltered workplace, driving her motorbike.

Isabel having a stroke

But two years ago, when Isabel was 58, she had a stroke and ended up in the hospital. For a while she was very sick.

After leaving the hospital, Isabel was no longer herself. She felt extremely tired and was easily irritated, especially after a day at work.

Isabel cutting down on work

Together with her support workers, Isabel decided to cut down on work. Instead of going to her job four days a week, she then went two days a week.

Afbeelding 1.2. Oefening 8.1.: Activiteiten 2 en 3

Activity 2: Why do people retire? (Annex 2 - 30 minutes)

Begin by telling the group the activity is to get them thinking about reasons why people want to retire.

Give each group a sheet of flipchart paper divided into two zones, one green and one red.

Give the group a pack of pictures (see annex 2 on platform) and tell them to take one picture at a time, discuss what it says and decide as a group whether it is a reason why people retire (green) or not (red).

Then ask them to place the card in the appropriate zone of the flipchart.

Encourage the group to discuss and debate why it is a reason for retirement and why not.

The game is complete when the group discussed and placed all the cards on the chart.

Note that most of the cards can be placed in the green zone. It all depends on their interpretations. For instance, most people keep working because they need the money. But some might have enough savings and decide to retire early.

Activity 3: What is the most frequent reason for retirement? (10 minutes)

Tell the group to take the cards they have putted on the green column in activity 1. Ask them to decide which 3 card represent the most frequent reasons why people go into retirement.

Give a new flipchart paper and draw three steps (see below).

If possible, let them rank these 3 cards.

1 = most frequent reason
2= 2nd most frequent reason
3 = 3rd most frequent reason

Studies have shown that health issues or illness is the most common reason for AAWID to retire, followed by tiredness and wanting to take it more easy.

Note that not all participants will be able to rank cards. Use this exercise to discuss about those issues that match their own situation.

De oefeningen moeten worden uitgevoerd met de hulp van een professional die bij de leeractiviteit aanwezig is en het hele proces en de activiteiten begeleidt. Ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking met een grotere autonomie kunnen ze eventueel alleen uitvoeren.

Alvorens te starten met de oefeningen, is het aanbevolen om een interview te hebben met de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking. Dit door gebruik te maken van de evaluatievragenlijst 1 (zie volgende sectie) om hun behoeften en voorkeuren te beoordelen en de geschikte oefeningen voor elke persoon of groep te kiezen. Om te helpen bij het selecteren van de oefeningen, kunnen professionals op het MNAM Platform een specifieke oefening vinden door te zoeken op vier criteria:

1. **Dimensie Kwaliteit van Leven**

2. **Type leren (individueel of in groep)**

3. **Geschatte duur**

4. **Opmaak van de oefeningen (Pdf, video, etc.)**

Afbeelding 1.3. Oefeningen zoeken a.d.h.v. 4 criteria

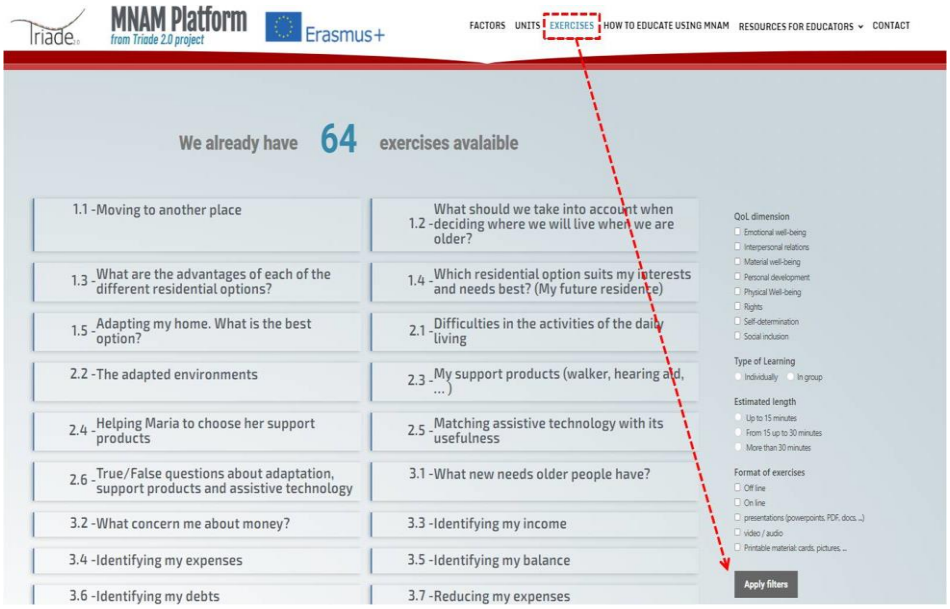

Professionelen kunnen de oefeningen ook vrij gebruiken op de manier die het best past bij de behoeften van hun cliënten. Ze kunnen alle oefeningen op het platform gebruiken, in dezelfde volgorde als ze op het platform genummerd zijn. Of ze kunnen één of een set van oefeningen kiezen en die individueel of in groep laten uitvoeren aansluitende bij de ondersteuningsnoden van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.

Bovendien hebben de professionelen die aan de evaluatiemethodologie hebben deelgenomen, aangegeven dat het wenselijk is dat sommige oefeningen aan de specifieke capaciteiten en omgeving van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking worden aangepast. Om deze aanpassing te vergemakkelijken, kunnen de oefeningen in Word-formaat worden gedownload.

Hoewel de oefeningen verschillende moeilijkheidsgraden hebben, kan worden gesteld dat de gemiddelde doelgroep omschreven kan worden als:

Oudere volwassenen met een lichte verstandelijke beperking, die enige autonomie hebben in de activiteiten van het dagelijkse leven.

Volgens het Kwaliteit van Leven-model zijn ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking mensen die periodieke ondersteuning nodig hebben om volledig in de gemeenschap te kunnen leven. Bovendien is enig niveau van uitgebreide en expressieve taal nodig om de oefeningen te begrijpen, deel te nemen aan de activiteiten of de vragen te beantwoorden.

Het platform bevat geen specifiek instrument om de door ouder wordende volwassenen met verstandelijke beperking verworven leerresultaten te evalueren. Professionelen kunnen wel, de in het kader van het project ontwikkelde indicatoren en instrumenten om de methodologie en de oefeningen te valideren (zie volgend onderdeel), gebruiken om het leerproces te beoordelen.

SECTIE 3.

3 Validatie-methodologie en conclusies

3.1 Inleiding

Deze sectie gaat dieper in op de validatie-methodologie voor de planmatige en systematische ontwikkeling van de MNAM oefeningen. De centrale doelstelling van het MNAM oefenplatform is om ouder wordende men met volwassenen met een verstandelijke beperking te ondersteunen in hun 'sociaal' leer- en trainingsproces. De uiteindelijke doelen van de training zijn:

- De ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking hebben na de opleiding meer mogelijkheden om toegang te krijgen tot publieke diensten (b.v. openbaar vervoer, bejaardenclubs, avondcursussen, gemeenschapsverenigingen en -diensten...).
- De ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking zijn meer in staat om hun sociaal netwerk met niet-professionelen, familieleden of andere mensen met verstandelijke beperking te verbeteren.

Om deze doelstellingen te bereiken, bevat het interactieve leerplatform MNAM oefeningen en activiteiten die 2 soorten verbeteringen nastreven:

- Verbetering van de kennis over de begrippen ouder worden: d.w.z. gezond ouder worden, actief ouder worden, rol van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking, gezonde voeding, zelfstandig wonen en vrije tijd.
- Verbetering van de vaardigheden: aan de hand van de 8 dimensies van Kwaliteit van Leven (waarbij maximaal belang wordt gehecht aan de dimensie sociale inclusie) zullen de oefeningen erop gericht zijn de interpersoonlijke vaardigheden van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking te verbeteren.

3.2 Het conceptuele kader, de validatiemethodologie en de instrumenten

Om de opleidingsresultaten van het MNAM-platform te optimaliseren, ontwikkelde TRIADE 2.0 een conceptueel kader en een validatiemethodologie en -instrumenten voor een duurzame opzet, uitvoering en verbetering van de 64 MNAM-platformoefeningen. Dit kader was bedoeld om partners te helpen bij het:

- bereiken van een consensus over de voorwaarden, de context, de inhoudelijke factoren en het opleidingsconcept van het digitale MNAM-platform;
- beschrijven van de verschillende Kwaliteit van Leven-factoren, MNAM-units en respectieve leerresultaten;
- faciliteren van de brainstorm om de specifieke inhoud van de oefeningen van de unit te bepalen;
- volgen van de richtlijnen die werden gebruikt als bouwstenen voor het maken van MNAM-oefeningen;
- herzien van de MNAM-oefeningen;
- beoordelen en evalueren van de pedagogische waarde van de MNAM-oefeningen.

Het conceptuele kader en de validatiemethodologie worden volledig toegelicht in de sectie van het MNAM-platform: hulpmiddelen voor professionelen. Daarnaast vindt u in bijlage 1 de belangrijkste validatie-instrumenten die door de partners in de pilootstudie werden gebruikt (bijkomende instrumenten zijn ook te vinden op het MNAM-platform)

Op basis van deze uitgangspunten is TRIADE 2.0 ontwikkeld:

1. Een theoretisch kader afgestemd op de eerste intellectuele output van TRIADE 2.0 (IO1. Werkboek voor trainers), gebaseerd op het concept levenskwaliteit (tabel 3.1) en vergezeld van praktische richtlijnen voor: a) de ontwikkeling van toegankelijke inhoud (zie deel 4: hoe digitale toegankelijke inhoud ontwikkelen voor het platform); en b) een succesvolle overdracht en implementatie van de MNAM-oefeningen (zie deel 5: implementatie, generalisatie en transfer van verworven competenties).

Table 3. 1: Kwaliteit van Leven conceptueel kader (Schalock and Verdugo)

KvL FACTOR	KvL DOMEIN	KvL INDICATOR
Zelfstandigheid	Persoonlijke ontwikkeling	Opleidingsniveau, persoonlijke competenties
	Zelfbepaling	Keuzes, persoonlijke controle, beslissingen
Sociale participatie	Interpersoonlijke relaties	Sociaal netwerk: vriendschappen, familie
	Sociale inclusie	Integratie in de gemeenschap, sociale rollen
	Rechten	Menselijk en juridisch
Welbevinden	Emotioneel welzijn	Tevredenheid, gebrek aan stress
	Fysiek welzijn	Gezondheid en voedingstoestand
	Materieel welzijn	Financiële status, werk, bezittingen
	Spiritueel/existentieel welzijn	Religie of spiritualiteit, existentiële vragen

2. Een validatiemethodologie bestaande uit 8 stappen (figuur 3.1) en instrumenten (bijlage 1) om het validatieproces en het proefonderzoek te begeleiden en de minimumnormen vast te stellen voor het ontwerpen van de 64 oefeningen.

3. Een pilootstudie uitgevoerd met 91 ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking die begeleid worden door de deelnemende partners, om de pedagogische waarde van de oefeningen te beoordelen en de impact van het project te verbeteren. De belangrijkste conclusies van deze pilotstudie volgen hieronder.

Bijlage 3.1. Stappen van de validatiemethodologie

Volledige uitleg van de validatiemethodologie kunnen gevonden worden op het MNAM platform (https://triade.webs.upv.es/t20/resources-for-educators/)

3.3 Conclusies en aanbevelingen

In deze sectie presenteren we de meest opmerkelijke conclusies van de validatiemethodologie en pilootstudie. Daarbij proberen we een antwoord te geven op de onderzoeksvraag “wat is de impact van de MNAM-oefeningen op het leerproces en de kwaliteit van leven van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking”.

We streefden drie doelen na. Het eerste doel was om vast te stellen welke MNAM-oefeningen door de deelnemers (d.w.z. en/of samen met trainer) zouden worden geselecteerd voor training. Het tweede doel was om de ervaring van de deelnemers (ouder wordende volwassene met een verstandelijke beperking en/of hun trainers) over het gebruik van de MNAM-oefeningen in kaart te brengen. Het derde doel was om vast te stellen of de oefeningen een leerproces stimuleerden en leidden tot een verbetering van kennis en vaardigheden van de deelnemers.

Hieronder belichten we de belangrijkste bevindingen en formuleren we een aantal conclusies en/of aanbevelingen.

Belangrijke mededeling is dat de conclusies uit deze pilotstudie niet veralgemeend kunnen worden want er zijn namelijk een aantal beperkingen aan deze studie verbonden. Ten eerste hebben we gecontroleerd voor bepaalde demografische kenmerken van de deelnemers (bijv. leeftijd en geslacht van de ouder wordende volwassene met een verstandelijke beperking en jarenlange expertise van de trainer, zijn/haar beroep), maar we hebben geen registraties gedaan over hoe vlot de participanten communiceren en de inhouden begrijpen. We hebben dus ook geen zicht of de cliënten betrokken werden bij het invullen van de vragenlijsten. Ten tweede blijkt uit analyses van de ruwe data dat niet alle deelnemers, zoals gevraagd, 3 oefeningen hebben voltooid. Terwijl sommige deelnemers een training deden met oefeningen en activiteiten van 3 verschillende units, konden anderen bijvoorbeeld slechts 2 oefeningen uit twee units doen of zelfs minder, slechts 2 tot 3 activiteiten binnen 1 unit. Dit komt ook tot uiting in de tijd die men nodig had om de oefeningen te voltooien (bijvoorbeeld minimaal 10 minuten en maximaal 180 minuten). Ten derde merkten we grote verschillen op in de manier waarop de deelnemers de informatie registreerden.

Ten vierde, hoewel ons doel was om mogelijke verbanden te zoeken, maakte de kleine steekproefomvang en het beperkte aantal oefeningen het bijzonder moeilijk om betrouwbare conclusies te trekken. De resultaten moeten dan ook met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Maar ondanks dit hebben we het gevoel dat we interessante dingen hebben geleerd die professionelen kunnen helpen om het platform te gebruiken en de MNAM digitale platformoefeningen in de toekomst te verbeteren.

Selectie van de MNAM oefeningen

De resultaten laten zien dat de deelnemers oefeningen deden die vooral een gezonde levensstijl promootten (i.e. lichamelijke gezondheid, gezonde voeding,...) (unit 4), sociale verbondenheid (unit 7 en 12) en sociale betrokkenheid (unit 9). Dit suggereert dat de professionals actief ouder worden in gedachten houden en investeren in het fysieke welzijn van hun cliënten, terwijl ze de noodzaak van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking erkennen om contact te maken met anderen in de samenleving. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) (2007) is actief ouder worden het ‘proces van het optimaliseren van kansen voor gezondheid, participatie en veiligheid om de kwaliteit van leven te verbeteren naarmate mensen ouder worden’ (p. 12). Gezonde voeding en lichaamsbeweging kunnen ouder wordende volwassenen met een verstandelijke handicap helpen om meer gezondheidsproblemen te voorkomen, wat kansen biedt voor sociale activiteiten en uiteindelijk leidt tot een hoger emotioneel welzijn en kwaliteit van leven (World Health Organization, 2002).

Voor de ouder wordende volwassene met een verstandelijke beperking gaat actief ouder worden verder dan fysieke activiteit en sociale participatie. Het impliceert ook empowerment, het leren van nieuwe vaardigheden, en een veiligheidsgevoel hebben (Buys et al., 2008). Dergelijke oefeningen werden door de deelnemers minder frequent gekozen. Slechts een paar deelnemers selecteerden oefeningen die gericht zijn op zelfbeschikking, bijvoorbeeld het kiezen van eigen levensdoelen en activiteiten (unit

12), of meer sensitieve thema's zoals preventie van misbruik (unit 6), veilig gebruik van internet of sociale media (unit 9), en levenseinde of palliatieve zorg (unit 14). Deze bevinding suggereert dat de deelnemers misschien een zekere terughoudendheid hebben om zich bezig te houden met onderwerpen die nog steeds een taboe zijn of minder gemakkelijk aan te snijden zijn.

We ontdekten ook dat de Spaanse en Bulgaarse deelnemers vaker oefeningen selecteerden die verband hielden met de Kwaliteit van Leven-factor welbevinden, terwijl de Belgische en Sloveense deelnemers de voorkeur gaven aan oefeningen die verband hielden met de Kwaliteit van Leven-factor Sociale Participatie. Dit resultaat zou erop kunnen wijzen dat in Spanje en Bulgarije de ondersteuningsbehoeften of kennislacunes van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking zich voornamelijk op het gebied van welbevinden situeren terwijl in België en Slovenië de meeste ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking beperkte kennis en vaardigheden hebben om zich sociaal te engageren. Volgens de trainers moeten de resultaten echter andersom worden geïnterpreteerd, d.w.z. de deelnemers (trainer en/of de cliënt) selecteerden oefeningen die passen bij de huidige kennis en vaardigheden van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking om onnodige frustraties te voorkomen of om de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking te motiveren de oefeningen te doen. Op deze manier kon de ouder wordende persoon met een verstandelijke beperking succeservaringen opdoen in plaats van het gevoel te hebben te falen. Het feit dat sommige oefeningen meer gekozen werden dan andere zou ook te maken hebben met het feit of deze oefeningen in groepsverband werden uitgeoefend. Wat we ook wel merken is dat de partners vooral oefeningen gekozen hebben die ze zelf ontwikkeld hebben. Bijvoorbeeld, de Belgische partners, die de oefeningen voor Kwaliteit van Leven-factor 'sociale participatie' ontwikkelden, kozen voornamelijk oefeningen die tot deze factor behoorden.

Ondanks de motieven om (niet) te kiezen voor bepaalde oefeningen, vinden we het essentieel dat professionelen zich daarvan bewust zijn. Zeker als het gaat om onderwerpen die moeilijker liggen, zoals het bespreekbaar maken van de

pensioenleeftijd of een overlijden of hoe om te gaan met existentiële vragen en zorg aan het levenseinde… . Vermijden we deze onderwerpen om de cliënt te beschermen? Hebben we het gevoel dat hij/zij het niet zal begrijpen of er klaar voor is? Of denken we dat de cliënt niet gemotiveerd zal zijn om deze oefeningen te doen, wat misschien te veel tijd kost? Niemand praat graag over moeilijke kwesties. We maken ons zorgen over hoe we deze onderwerpen zullen introduceren, hoe cliënten kunnen reageren en hoe we met deze reacties zullen omgaan. Mensen met een verstandelijke beperking hebben al veel ervaring in het omgaan met veranderingen en verliezen, en sommigen van hen zijn zeer veerkrachtig. Maar er zijn ook veel mensen met een verstandelijke beperking die een aanzienlijke hoeveelheid ondersteuning nodig hebben om deze moeilijkere onderwerpen aan te pakken.

Dus hoe pakken we dit aan? Allereerst moeten we luisteren naar de stem van de cliënt. Wat is zijn/haar verlangen om te leren? Hoeveel ondersteuning zal er nodig zijn? Betrekken we meer mensen (bv. een familielid, een vriend…), hoeveel tijd hebben we nodig (een dag, een week, een maand, een jaar of een paar jaar)? Hoe ontdekken we hun stem over dit specifieke onderwerp?

Daarnaast heeft een ouder wordende persoon met een verstandelijke beperking het recht op informatie. Dit is een fundamenteel mensenrecht. Maar betekent dit dat we altijd alles moeten vertellen, ook als iemand de informatie niet kan begrijpen of niet klaar is om de informatie te ontvangen? We vinden dat iedereen recht heeft op informatie die van invloed kan zijn op zijn/haar toekomst. Mensen hebben echter ook het recht om zaken te ontkennen. Niet praten of nadenken over gevoelige onderwerpen kan een belangrijk coping mechanisme zijn. Dwing iemand nooit informatie op als hij/zij er (nog) niet klaar voor is.

Ten slotte, als we denken dat de ouder wordende persoon met een verstandelijke beperking er klaar voor is, hou dan rekening met de 3 principes van het Universal Design for Learning-model (UDL) bij het doen van de oefeningen:

1. Zoek naar oefeningen die de motivatie en het aanhoudende enthousiasme om te leren stimuleren;

2. Presenteer de informatie in kleinere kennisbrokken om toegang en begrip te ondersteunen;

3. Zoek naar mogelijkheden die de ouder wordende persoon met een verstandelijke beperking kan leren en deel het geleerde met anderen.

3.4 Hoe ervaren de deelnemers de MNAM-oefeningen?

Ondanks onze bezorgdheid over de moeilijkheidsgraad van sommige oefeningen, hadden de meeste oefeningen (78%) weinig of geen aanpassingen nodig en werden ze niet te moeilijk bevonden door de ouder wordende volwassene met een verstandelijke beperking (50%). Ongeveer 70% van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking vond het leuk om de oefeningen te doen. De participanten die vonden dat de oefeningen meer maatwerk vereisten of 'te moeilijk' waren, begrepen meestal niet goed het thema of hadden het moeilijk met bepaalde concepten.

De bevindingen suggereren tevens dat de meeste trainers tevreden waren over de bruikbaarheid van de MNAM-oefeningen; d.w.z. de meeste oefeningen (60 tot 100%) bleken niet onnodig complex (81%), noch ongemakkelijk (74%) of inconsistent (84%). In feite vond ongeveer 79% deze oefeningen gemakkelijk te gebruiken en waren ze het ermee eens dat andere professionals ze snel zouden kunnen leren gebruiken (91%). Verder meldde ongeveer 84% van de trainers dat ze in de toekomst 60 tot 100% van de oefeningen regelmatig zouden gebruiken.

Naast de positieve bevindingen die hierboven zijn vermeld, zijn er nog enkele andere kwesties aan de orde gekomen die in de toekomst mogelijk specifieke aandacht behoeven. Ten eerste voelde ongeveer 35% van de trainers zich oncomfortabel bij het uitvoeren van oefeningen met hun cliënten, hoewel slechts 5% van de trainers aangaf dat ze meer dingen moesten leren om aan de slag te gaan met de oefeningen die ze hadden geselecteerd. Ten tweede was ongeveer 47% van de trainers er niet of nauwelijks van overtuigd dat de casussen of levensverhalen herkenbaar waren voor hun cliënten. Daarentegen gaven de meeste deelnemers (73%) aan dat de oefeningen

aantrekkelijk waren voor de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking en dat de oefeningen tot zelfreflectie leiden (67%).

Er is diepgaander kwalitatief onderzoek nodig om erachter te komen welke aspecten van de oefeningen ongemakkelijk aanvoelen en wat trainers kan helpen om dit gevoel te overwinnen. Dergelijk onderzoek zou tevens interessant zijn om na te gaan waarom bepaalde casussen/levensverhalen niet herkenbaar waren voor cliënten. Was het verhaal onherkenbaar voor de cliënt omwille van de culturele achtergrond in het verhaal? Kon het verhaal niet aangepast worden aan de communicatieve/cognitieve noden van de cliënt? Kreeg de cliënt te weinig tijd om het verhaal te begrijpen?

3.5 Heeft de training een invloed gehad op het leerproces van de van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking?

Op basis van de veranderingen die we vonden in gemiddelde scores van pre- naar post-test, kunnen we voorzichtig concluderen dat volgens de deelnemers (trainer en/of ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking) de MNAM-oefeningen het leerproces van de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking stimuleerden. Voor iedere MNAM-unit vonden we een toename van de kennis en vaardigheden van de deelnemers. Voor de units die door meer dan vijf deelnemers waren geselecteerd, bleken de stijgingen significant te zijn. Bovendien waren de meeste trainers het erover eens dat de oefeningen de kwaliteit van leven ondersteunden of verbeterden (77%) en sociale inclusie van hun cliënten bevorderden (65%). De trainers (68%) waren het er ook over eens dat de ouder wordende volwassenen met een verstandelijke bepekring met de nodige ondersteuning de kennis zou kunnen overdragen naar hun dagelijkse levenssituatie.

Maar ondanks deze positieve resultaten moet ook worden erkend dat een grote groep deelnemers (18% tot 26%) neutraal bleef over eerder genoemde uitkomsten en dat sommige deelnemers (4 tot 15%) van mening waren dat zelfs een kleiner aantal oefeningen het leerproces van hun cliënten had beïnvloed. Uit de analyses blijkt dat

trainers met minder dan 1 jaar ervaring minder optimistisch waren over het potentieel van de oefeningen om sociale inclusie te bevorderen of kennisoverdracht te stimuleren dan trainers met 2 tot 5 jaar ervaring. Jongere werknemers zijn misschien kritischer en denken dat er meer nodig is om een leerproces op gang te brengen, of ze hebben zelf onvoldoende kennis over de competenties en vaardigheden van hun cliënten. Een andere plausibele reden waarom sommige deelnemers vonden dat de oefeningen het leerproces van de cliënten niet stimuleerden kan te maken hebben met het type oefeningen of activiteiten dat ze hebben geselecteerd. De meeste oefeningen zijn ontwikkeld in overeenstemming met een reeks minimum standaarden, twee van die minimum standaarden zijn:

1. Alle oefeningen dienen gekoppeld te zijn aan één van de overkoepelende doelstelling uit het TRIADE 2.0 werkboek. De doelstellingen van TRIADE 2.0 zijn nl. gericht op het verbeteren of behouden van de Kwaliteit van Leven van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.
2. Elke unit dient te streven naar oefeningen die leiden tot gedragsverandering. Dit betekent dat sommige oefeningen zich op het kennisniveau 'weten' kunnen situeren, terwijl andere oefeningen om inzicht of reflectie vragen van de deelnemers.
3. Ten slotte moet ten minste één oefening de cliënt helpen de overdracht te maken van wat hij/zij heeft geleerd naar situaties uit het echte leven (doen en/of integreren in situaties van het dagelijkse leven).

Mogelijks hebben de deelnemers oefeningen of activiteiten geselecteerd die geen aandacht besteden aan zaken zoals ‘sociale inclusie’, ‘Kwaliteit van Leven’ of ‘kennisoverdracht’.

Anderzijds kunnen we niet uitsluiten dat sommige oefeningen die in het kader en tijdsframe van het TRIADE 2.0-project werden ontwikkeld herzien moeten worden. Daarom raden we aan dat het MNAM platform open access heeft waardoor continue updates van herziene materialen, nieuwe ideeën en andere verrijkende tools mogelijk zijn.

Hoe dan ook kunnen we wel concluderen dat de TRIADE 2.0 partners een succesvol oefenplatform heeft ontwikkeld en geïmplementeerd. Het platform bleek een efficiënte methode te zijn voor trainers om ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking kennis en vaardigheden bij te brengen die gunstig zijn voor een goede kwaliteit van leven. De platformoefeningen bleken ook toegankelijk en bruikbaar te zijn voor trainers van alle leeftijden en professionele affiliaties. Het laat ook zien dat het zeker de moeite waard is om oudere volwassenen met een verstandelijke beperking nieuwe kennis en vaardigheden bij te brengen en dat ze het potentieel hebben om die nieuwe vaardigheden functioneel te leren gebruiken.

SECTIE 4

4 Hoe ontwikkel je nieuwe digitale toegankelijke inhoud voor het MNAM-platform?

Iedere burger heeft het recht om informatie te verstrekken en te delen (telkens wanneer dit niet in strijd is met de wet), en afhankelijk van de beoogde gebruiker zal deze informatie van bijzondere kenmerken moeten worden voorzien om bereikbaar en begrijpelijk te zijn. Toegankelijkheid wordt gedefinieerd als de mate waarin alle mensen een voorwerp kunnen gebruiken, een fysieke plaats kunnen bezoeken of toegang hebben tot een dienst, ongeacht hun cognitieve, fysieke en technische capaciteiten.

De nieuwe agenda van de Verenigde Naties inzake de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen versterkt het idee van gelijkheid voor een duurzame ontwikkeling in de vierde doelstelling. Ook in de Verklaring van New Delhi komt deze stelling duidelijker naar voren:

"*Universele toegang tot informatie en kennis, door middel van informatie- en communicatietechnologieën (ICT) en ondersteunende technologieën, in gelijke omstandigheden met anderen, is voor personen met een beperking een onvervreemdbaar mensenrecht en een voorwaarde om zelfstandig te kunnen leven en volledig en op voet van gelijkheid deel te nemen aan het maatschappelijk leven*."

De ontwikkeling van toegankelijke inhoud in een educatieve context wordt uitgewerkt aan de hand van drie principes:

- **Representatie (Wat):** Het verwijst naar de vorm waarin de informatie aan de gebruiker wordt getoond, zoals teksten, geluiden, afbeeldingen, schema's, enz.
- **Uitdrukking (Hoe):** Stelt de gebruikers in staat om te handelen met de informatie en te laten zien wat zij hebben geleerd naar gelang hun mogelijkheden

- **Participatie (Waarom):** De reden van de kennisconstructie en het actief en participatief leren.

Deze principes trachten de leermogelijkheden te maximaliseren volgens de zintuiglijke kenmerken van de gebruikers, zodat de professional zich kan richten op hun sterke punten, hun leerbehoeften en hun mogelijkheden tot deelname. De professional moet de drie principes combineren en de beschikbare middelen op een dynamische en flexibele manier gebruiken.

4.1 Ontwikkeling van toegankelijke teksten

Bij de opstelling van voor iedereen toegankelijke teksten moet een reeks aanbevelingen worden gevolgd:

- Gebruik het lettertype Arial of Verdana (zonder schreef). Lettergrootte 14 of groter, afhankelijk van de visuele mogelijkheden van de gebruikers.
- Het lettertype moet normaal zijn (vermijd het gebruik van vet, cursief of onderstreept).
- De teksten moeten in horizontale richting en zonder toelichting worden gepresenteerd.
- De regelafstand van de tekst moet 1,15 of 1,5 punt zijn.
- Hoofdletters worden aanbevolen voor het begin van een zin of korte woorden.
- Gebruik een zachtgele achtergrond met zwarte of marineblauwe letters. Een witte achtergrond is niet aan te bevelen omdat deze de helderheid teruggeeft.

- In geval van een visuele beperking of leesproblemen moet in plaats daarvan een audio-opname/leeshulp worden gebruikt.
- Gebruik versterkende afbeeldingen die verband houden met het onderwerp van de tekst om het begrip te vergemakkelijken.

4.2 Verkenning van het web

Sommige van de activiteiten kunnen betrekking hebben op het zoeken van informatie op het internet, het surfen door interessante portals of gewoon spelen. Wanneer de professional dit wil gebruiken als een hulpmiddel voor de sessie of zelfs voor de vrije tijd, is het handig om alle sites van tevoren te verkennen voor de gebruikers.

- Begeleid de gebruikers door twee of drie websites aan te bieden waar ze kunnen beginnen met het zoeken naar informatie.

- Indien mogelijk moet de professional samen met de gebruiker zijn voldoende tijd nemen om de website te analyseren en te evalueren of hij/zij in staat is om:
    - De koppen en onderkoppen van de website te lezen.
    - De foto's en afbeeldingen op de website te bekijken.
    - De vereiste informatie te identificeren.
    - Het relevante multimediamateriaal te controleren.

- Spelletjes zijn altijd een aantrekkelijk hulpmiddel. De professional moet de gebruiker begeleiden tijdens de activiteit om deze in een educatieve context te plaatsen.

4.3 Toegankelijkheid van het web

Webtoegankelijkheid is de algemene toegang tot het web, ongeacht het type hardware, software, netwerkinfrastructuur, taal, cultuur, geografische locatie en capaciteiten gebruiker.

Het Web Accessibility Initiative (WAI), is een initiatief van het W3C, met als doel het wereldwijde web toegankelijker te maken voor iedereen en in het bijzonder voor mensen met een handicap. Ze doen dit door webstandaarden, strategieën en richtlijnen op te stellen die de interoperabiliteit van het web te verzekeren en de toegankelijkheid van het web te verbeteren.

In de richtlijnen voor de toegankelijkheid van inhoud staat dat websites aan vier principes moeten voldoen:

- Waarneembaarheid: de informatie en de interface-componenten worden op een zodanige wijze aan de gebruiker gepresenteerd dat hij ze kan waarnemen, ongeacht zijn zintuiglijke vermogens.

- Begrijpelijkheid: hiermee wordt bedoeld dat zowel de informatie als de bediening van de gebruikersinterface begrijpelijk moeten zijn.

- Bedienbaarheid: de interface en de navigatiecomponenten moeten zodanig functioneren dat de gebruiker soepel en zelfstandig door de inhoud kan navigeren, ongeacht het gebruikte apparaat en de snelheid van het gebruik.

- Degelijkheid: de inhoud en de werking van de website moeten zo krachtig zijn dat zij door een grote verscheidenheid van apparaten, waaronder hulptechnologieën, kunnen worden geïnterpreteerd.

Deze beginselen omvatten een reeks richtlijnen die ons in staat stellen de elementen die de toegang tot het web blokkeren of bemoeilijken, te verbeteren en te elimineren.

Hulpbronnen:

- Web Content Accessibility Guidelines. https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/wcag/

- Guidelines for the elaboration of accessible digital materials. Ministry of Education. Government of Argentina.

- Introduction to Web Accessibility. The Chang School. https://pressbooks.library.ryerson.ca/iwacc/

- Web Accessibility Guide. Andersen, K., Hoss, H., Bridge, C. (ISBN 978-0-7334-3949-0) https://www.homemods.info/resources/hminfo-research-publications/occasional/web-accessibility-guide.

Volledige uitleg over sectie 4:

“HOE ONTWIKKEL JE NIEUWE DIGITALE TOEGANKELIJKE INHOUD VOOR HET MNAM-PLATFORM?"

Kan gevonden worden op het MNAM platform (https://triade.webs.upv.es/t20/resources-for-educators/)

SECTIE 5

5 Implementatie, generalisatie en transfer van verworven competenties naar de praktijksituaties van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.

Onderwijsinspanningen in een formele opleidingssituatie hebben minder of geen waarde wanneer de aangeleerde competenties niet in reële levenssituaties worden toegepast. Het is een echte uitdaging om de kloof tussen het aanleren van een vaardigheid en de reële prestaties te overbruggen, vooral wanneer het gaat om een leerstoornis die verband houdt met een verstandelijke beperking. Er moet aan veel voorwaarden worden voldaan, en sommige daarvan hebben betrekking op onderdelen van de onderwijsstrategie die de trainer toepast. Dit document "IMPLEMENTATIE, GENERALISATIE & TRANSFER, van training naar reële prestaties" beschrijft voorwaarden en technieken om transfer te bevorderen, zoals kwaliteiten van onderwijs en instructies en manieren om de lerende uit te nodigen het geleerde in toekomstige, vaak minder 'veilige' situaties uit te voeren; daarnaast zullen persoonlijke kenmerken van de lerende, evenals cognitieve, dynamisch-affectieve en motiverende kenmerken een succesvolle transfer beïnvloeden. Er wordt een overzicht gegeven van de algemene stappen ter voorbereiding van een transfer.

Transfer wordt gemakkelijk gedefinieerd als "de toepassing van vaardigheden, kennis en/of attitudes die in een bepaalde situatie werden aangeleerd in een andere situatie" (Perkins, 1992). Dit wordt vaak 'verre' overdracht genoemd, maar wordt voorafgegaan door een aantal overlappende stadia: implementatie en generalisatie of 'nabije' overdracht. Dit heeft tot gevolg dat de (‘verre’) overdracht reeds van bij het begin van de opleiding zelf moet worden voorbereid.

5.1 Implementatie

Na informatie, instructie en demonstratie door een professional wordt de leerling uitgenodigd de vaardigheid uit te voeren. In dit stadium - waarin nog geen automatisme wordt verwacht - hebben de bevorderende voorwaarden aan de kant van de professional, de leercontext en de leerling vooral betrekking op: een veilige omgeving, aanvaarding van vallen en opstaan en mislukkingen, verstrekking van constructieve procesgerichte feedback, het tonen van tekenen van een groeimindset en zelfvertrouwen. Dit is een fase van vroegtijdig oefenen en uitproberen.

> Aangezien mobiliteit van cruciaal belang is voor veel aspecten van maatschappelijke participatie, kan het gebruik van het openbaar vervoer als een belangrijke vaardigheid worden beschouwd. Tijdens een training in deze vaardigheid verstrekt de professional op maat gesneden informatie, illustreert hij de betekenis van deze competentie, werkt hij deze uit en schept hij mogelijkheden om in een veilige omgeving te oefenen, en nodigt hij de leerling uit om het geleerde uit te voeren en een specifieke bestemming te bereiken, volgens een welbepaalde route en met een specifiek vervoermiddel. De professional is aanwezig en begeleidt het proces.

Dit is heel eenvoudig, maar voor veel mensen met een verstandelijke beperking belangrijk om te voelen dat ze in staat zijn deze (nieuwe) vaardigheid uit te voeren; de professional zoekt naar een bepaald niveau van zelfvertrouwen. Instructie of uitleg alleen is niet voldoende. Op het moment dat er een bepaald niveau van zelfvertrouwen is, is de tijd gekomen om het geleerde uit te proberen zonder de hulp van de professional:

> De klant volgt precies dezelfde route en gebruikt hetzelfde vervoermiddel om dezelfde bestemming te bereiken.

De professional (of iemand anders) kan helpen bij de uitvoering, maar vermindert systematisch de hulp en ondersteuning totdat de cliënt dit 'automatisch' zelf kan. Deze

fase is praktische training, met inbegrip van live oefening, repetitie, automatisering, beoordeling ... maar blijft bij de getrainde vaardigheid, zonder enige variatie.

5.2 Generalisatie

Generalisatie kan worden omschreven als een brede toepassing van een geleerde vaardigheid in verschillende contexten, maar altijd gekoppeld aan mobiliteit.

> Naast de loutere toepassing van de vaardigheden om de bus te gebruiken en de specifieke route te volgen om de werkplek te bereiken, kan van de cliënt worden verwacht en kan hij worden gestimuleerd om de bus eveneens te gebruiken om een andere bestemming te bereiken en familie of vrienden te bezoeken. Hij kan eveneens gestimuleerd worden om een ander vervoermiddel te gebruiken om de bestemming te bereiken.

Generalisatie is de volgende stap naar verregaande transfer en kan beperkt of meer uitgebreid zijn, kan gradaties in de moeilijkheidsgraad of complexiteit omvatten, zoals verder of langer reizen, het openbaar vervoer om verschillende redenen gebruiken, verschillende keren van trein of bus veranderen, of bus en trein combineren... maar de vaardigheid om het openbaar vervoer te gebruiken om een bestemming te bereiken, en dus de "inhoud", is altijd dezelfde. Generalisatie is aanwezig binnen een specifiek inhoudsgebied.

De professional moet verschillende mogelijkheden ontwikkelen om de vaardigheden uit te voeren door een reeks opdrachten voor te bereiden, die altijd op de leerling zijn afgestemd. Dit betekent dat de taak in de zone van de maximale ontwikkeling van de leerling moet liggen (niet te gemakkelijk, niet te moeilijk, maar uitnodigend tot enige leerinspanning). Of een opdracht gemakkelijk of moeilijk is, hangt af van verschillende parameters; een hulpmiddel -cognitieve kaart- is beschikbaar in het volledige document en helpt de professional om variaties op taken aan te brengen op een aangepaste en progressieve manier, altijd rekening houdend met specifieke persoonlijke kenmerken van de leerling. De leerstijl kan voorkeuren voor visuele of

auditieve opdrachten aantonen. Het instrument kan helpen om opdrachten te maken die gericht zijn op cognitieve sterke punten (of die zwakke punten omzeilen, zoals impulsiviteit of het niet gewend zijn aan zelfpraat).

Deze fase van de opleiding is een belangrijke gelegenheid om samen met de leerling te werken aan het oplossen van problemen. Elke opleiding is bedoeld om de zelfstandigheid te bevorderen. Het aanleren van praktische vaardigheden of kennis is slechts een beginpunt. Zelfstandigheid wordt zichtbaar, wanneer de leerling in staat is om te gaan met onvoorziene situaties of problemen. Elke variatie in de opdracht, die afwijkt van de aanvankelijk geleerde vaardigheid, schept een nieuwe situatie en vereist dus reflectie (meta-cognitief van aard).

> Kan ik vaardigheden gebruiken die ik al eerder heb uitgevoerd? Hoe is deze situatie anders? Wat kan moeilijk zijn? Wat als het misgaat?

De generalisatiefase is een gelegenheid om na te denken over cognitieve vaardigheden, attitudes en motiverende kwesties die van invloed zijn op een succesvolle prestatie. Het cognitieve deel verwijst naar probleemoplossende vaardigheden en cognitieve basisfuncties, zoals probleemdefinitie, vergelijken, plannen, controleren, ... Maar ook niet-cognitieve zaken zijn belangrijk: voel ik me zelfverzekerd? Zal ik slagen? Waarom is dit belangrijk? Het volledige document beschrijft de cognitieve processen en de manier waarop een professional - op een bemiddelende manier - met de leerling over deze 'proces'-kwesties kan reflecteren; door dit op een systematische manier te doen, worden de reflecties zelfreflecties; ze fungeren als een zelfreguleringsinstrument, en helpen de leerling om afhankelijk te worden van de professional.

Volledige uitleg over sectie 5:

“IMPLEMENTATIE, GENERALISATIE EN TRANSFER VAN VERWORVEN COMPETENTIES NAAR DE REËLE LEVENSSITUATIES VAN OUDER WORDENDE VOLWASSENEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING."

Kan gevonden worden op het MNAM platform (https://triade.webs.upv.es/t20/resources-for-educators/)

5.3 Transfer

Wanneer de leerling een eerste vaardigheid toont in het oplossen van problemen en in het uitvoeren van de getrainde praktische vaardigheid in verschillende situaties, kan de trainer overgaan naar de transferfase: nu gaat de training verder dan de oorspronkelijk aangeleerde vaardigheid en inhoud. De professional zal niet langer de nadruk leggen op de praktische vaardigheid (bv. de bus nemen) alleen, maar ook op het 'proces' van de bus nemen.

De inhoud van de interventie gaat van:

- ‘Wanneer vertrekt de bus? Waar stopt de bus? Hoeveel moet ik betalen voor de rit?

tot:

- ‘Waar houd je rekening mee als...', Waar is dat belangrijk voor? Ga je je bestemming bereiken als je...? Wat kan een uitdaging zijn?'

Dit is procesgericht (zelf)vragen stellen, en verwijst naar cognitieve, metacognitieve, transitievaardigheden die nuttig zijn in vele, zo niet alle, situaties waarin je een inspanning moet leveren (leren, denken, problemen oplossen, enz.), duidelijk meer dan het gebruik maken van het openbaar vervoer.

> Om de bus te nemen, moet je voorbereid zijn, op de hoogte van de tijdstippen, je moet plannen, controleren,...

Transfer zal dus altijd verwijzen naar het maken van overgangen van deze overstijgende vaardigheden naar welk ander inhoudsgebied of welke andere situatie dan ook, met een grote variatie in de mate waarin de situaties vergelijkbaar of verschillend zijn. Er kan dus een kleine kloof bestaan tussen generalisatie en transfer.

Het kan nuttig zijn om voorbereid te zijn voordat je gaat winkelen, net zoals het nuttig is om voorbereid te zijn voordat je de bus neemt. Of het kan nuttig zijn te weten hoe je kunt omgaan met een onvoorziene situatie op het moment dat je wilt betalen wat je hebt gekocht (je portemonnee vergeten), net zoals het nuttig is te weten hoe je kunt omgaan met de situatie dat de bus erg laat is of niet komt.

De drie niveaus - implementatie, generalisatie en transfer - zijn zeer nauw met elkaar verbonden; zij vertegenwoordigen één en dezelfde realiteit - namelijk het overstijgen van de eigenlijke leer-/onderwijssituatie.

Het ondersteunen van transfer is niet gemakkelijk, vele uitdagingen liggen op de weg. De professional moet begrijpen dat het aanleren van een vaardigheid of strategieën niet voldoende is om prestaties te verwachten (en zeker geen transfer). Ook moet een professioneal er rekening mee houden dat praktische vaardigheidstraining slechts het beginpunt is, maar - zeker - een noodzakelijk beginpunt. Vanaf het allereerste begin, en zelfs nog voor de training begint, zullen extra inspanningen nodig zijn om implementatie, generalisatie of transfer te realiseren. Onderwijzen en leren met het oog op overdracht is geen afzonderlijke activiteit, maar maakt integrerend deel uit van het volledige onderwijs- en leerproces.

Een van de grootste problemen kan zijn dat het vermogen om te generaliseren en om te zetten vaak niet wordt verwacht bij mensen met een verstandelijke beperking. Er zijn voldoende bewijzen van het tegendeel, zonder te stellen dat een professional (en de leerling) altijd succesvol zullen zijn. Vooral omdat transfer- en transitievaardigheden de grootste uitdaging vormen voor mensen met een verstandelijke beperking, zal een specifieke aanpak - instrumenten en methodologie - moeten worden toegepast. Het moet benadrukt worden dat een transfer zijn startpunt heeft helemaal in het begin van het leerproces, en zelfs nog voor dit leerproces begonnen is. Transfer gebeurt na een trainingssessie; leren om over te dragen gebeurt tijdens (en zelfs voor) de trainingssessie.

Meer informatie, waaronder: a) praktische onderwijsstrategieën om de vaardigheden te verbeteren; b) kritieke aspecten voor een succesvolle overdracht en de aard van de cognitieve uitdagingen; en c) praktische voorbeelden van strategieën om de kloof tussen opleiding en het echte leven te dichten, is te vinden en te downloaden op de TRIADE 2.0-website (https://www.ivass.gva.es/es/Triade2.html) en in de rubriek "resources for educator" op het MNAM-platform (https://triade.webs.upv.es/t20/resources-for-educators/).

6 Bijlage 1. Validatiemiddelen

INSTRUCTIES VOOR PROFESSIONELEN OM HET TRIADE 2.0 MNAM-DIGITAAL PLATFORM – OEFENINGEN GOED TE KEUREN

Voor de professionelen

Nu u de TRIADE 2.0 training heeft afgerond en meer te weten bent gekomen over het gebruik van het MNAM-digital platform, willen wij u vragen om enkele oefeningen van het platform uit te proberen met één (of meerdere) van uw cliënten met een verstandelijke beperking.

Wij vragen u om minimaal 3 verschillende oefeningen per cliënt uit te proberen. Merk echter op dat de meeste oefeningen opgebouwd zijn in verschillende activiteiten en dat sommige meer dan 6 activiteiten kunnen hebben. Afhankelijk van hoeveel tijd u aan de oefeningen wilt besteden, kunt u ervoor kiezen om slechts 2 in plaats van 3 oefeningen te doen.

Het hoofddoel van de oefeningen op het digitale platform MNAM is het ondersteunen van het sociale leer- en opleidingsproces van AAWID. Om deze doelen te bereiken, zijn de oefeningen ontwikkeld met het oog op 2 soorten verbeteringen:

- Kennisverbetering over de concepten van ouder worden: d.w.z. gezond ouder worden, actief ouder worden, rollen van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking, gezonde voeding, zelfstandig wonen en vrije tijd.
- Verbetering van de vaardigheden: Met behulp van de 8 dimensies van Kwaliteit van Leven (waarbij maximaal belang wordt gehecht aan de dimensie sociale integratie) zullen de oefeningen gericht zijn op het verbeteren van de interpersoonlijke vaardigheden van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking.

Om de inhoud en het gebruik van de oefeningen en het leerproces van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking te valideren, heeft TRIADE de volgende vier evaluatievragenlijsten ontwikkeld:

1. Interview met ouder wordende volwassenen met verstandelijke beperking over Kwaliteit van Leven
2. Pre- en postevaluatie van de kennis en vaardigheden van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking
3. Implementatieproces van de MNAM oefeningen/activiteiten voor ouder wordende volwassenen met en verstandelijke beperking
4. Tevredenheid van de gebruikers van de MNAM-oefeningen/activiteiten in het algemeen

In de eerste plaats vragen wij u op elk van de vragenlijsten enkele algemene gegevens te geven over de cliënt en over u als trainer. Bijvoorbeeld initialen of code van de klant, leeftijd, geslacht, beroep, ...

1. De eerste vragenlijst *'Kwaliteit van Leven - ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking'* is opgebouwd als een open interview over onderwerpen die

specifiek van belang zijn voor ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking. Het interview is gebaseerd op de acht Kwaliteit van Leven domeinen (ontwikkeld door Schalock en Verdugo) en het domein 'existentialisme/spiritualiteit'.

Idealiter wordt dit interview afgenomen voordat u de oefeningen op het digitale platform van MNAM selecteert. Aangezien het volledige *'Kwaliteit van Leven - ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking'* interview gemakkelijk 1 tot 2 uur in beslag kan nemen, zijn de TRIADE partners overeengekomen dat deze vragenlijst niet verplicht is. U kunt besluiten om het interview helemaal over te slaan of slechts enkele vragen of Kwaliteit van Leven-domeinen aan de orde te stellen. Voor de toekomst raden we echter sterk aan om eerst het *'Kwaliteit van Leven - ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking'* interview te gebruiken alvorens de MNAM oefeningen te kiezen. Ten eerste zult u merken dat u door het interview nieuwe kennis en inzichten kunt verwerven over de wensen en verlangens van uw ouder wordende cliënten. Ten tweede kan het interview u een beter inzicht geven in bepaalde kennisleemtes en/of ontbrekende vaardigheden van de cliënten. Dit zal u helpen om de training met de cliënten voor te bereiden door die oefeningen te selecteren die aansluiten bij de wensen van de cliënten en/of de ontbrekende kennis.

2. De tweede vragenlijst is een pre- en post-assessment van de kennis en vaardigheden van uw ouder wordende cliënten. U dient deze vragenlijst per cliënt op twee momenten in te vullen: 1. voordat u de juiste oefeningen selecteert en 2. Na afloop van de oefeningen.

Op pagina 2 en 3 vragen we je eerst aan te geven welke van de oefeningen je hebt geselecteerd om met je cliënt te trainen. Op de volgende pagina's vindt u per onderdeel een overzicht van de leerresultaten (kennis en vaardigheden die met de oefeningen bereikt moeten worden). Beoordeel voor elk van de leerresultaten eerst het huidige niveau van vaardigheden en kennis van uw cliënt. Na de training beoordeelt u deze opnieuw. Het niveau van beheersing wordt beoordeeld op een 5-puntsschaal van 'helemaal niet' tot 'helemaal wel'.

Je hoeft dit alleen te doen voor de modules (oefeningen) die je eerder hebt geselecteerd (zie hierboven).

3. De derde vragenlijst over het evaluatieproces moet per cliënt tijdens of onmiddellijk na de opleiding worden ingevuld.
   Deze vragenlijst bestaat uit 10 gesloten vragen en 2 open vragen.
   Voor elk van de 10 gesloten vragen wordt u gevraagd een score in te vullen voor elk van de activiteiten die u met de cliënt heeft gedaan.

Bijvoorbeeld u selecteerde:

- Module 2/oefening 2.1 (2 activiteiten) + oefening 2.2 (2 activiteiten)
- Module 8/oefening 8.1. (4 activiteiten)

Vond uw cliënt het leuk om de (aangepaste) oefeningen/activiteiten te doen? (Stel deze vraag aan uw cliënt na elke oefening of activiteit)

Module	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0 = Nee	1 = Weinig	2 = Ja	Ik weet het niet
2	2.1	1			x	
	2.1	2		x		
2	2.2	1			x	
	2.2	2	x			
8	8.1	1			x	
Etc..	8.2	2		x		

**Voeg extra rijen toe indien nodig*

4. De laatste vragenlijst gaat over uw algemene gebruikerstevredenheid over de MNAM-oefeningen.
   Deze vragenlijst bestaat uit 10 vragen met een 5 punten Likert-schaal. Wij vragen u deze vragenlijst aan het einde van de training van uw cliënt(en) in te vullen.

Wij danken u hartelijk voor uw deelname aan het evaluatieproces van TRIADE 2.0!

Vragenlijst 1

Kwaliteit van Leven – ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking

Deze vragenlijst werd ontwikkeld als een open interview over **de "Kwaliteit van Leven van ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking"**. Het interview omvat de acht domeinen van kwaliteit van leven zoals ontwikkeld door Schalock en Verdugo[1] en een bijkomend domein rond existentialisme/spiritualiteit.

Elk domein omvat een aantal onderwerpen en voorbeeldvragen die jullie in staat moet stellen om het gesprek rond bepaalde thema's aan te gaan. Gelieve het gesprek te registeren, eventueel via een opname van het gesprek.

Richtlijnen voor interviewers----------

1. Zorg ervoor dat u duidelijk communiceert over het doel of de bedoeling van het gesprek en verzeker de ouder wordende persoon met een verstandelijke beperking dat het gesprek geen test is. In wezen gaat dit gesprek over het verbeteren van de kwaliteit van leven van de persoon, rekening houdend met zijn / haar eigen prioriteiten.
In lekentaal gaat het gesprek over ouder worden waarin hij/zij zijn/haar wensen voor de toekomst toelicht.

2. Zorg ervoor dat het gesprek kan plaatsvinden in een aangename omgeving en zorg voor privacy en vertrouwelijkheid. Het gesprek over de diverse levensdomeinen moet plaatsvinden nadat u enige tijd heeft besteed aan het 'elkaar leren kennen'. Deze tijd voorafgaand aan het gesprek kan worden gebruikt om te praten over onderwerpen die van belang zijn voor de persoon (bijv. De hobby's van de persoon of het gezinsleven). Vertel ook iets over jezelf. Hierdoor ontstaat een open sfeer die leidt tot meer vertrouwelijkheid.

3. Een proxy (familielid, of iemand die de persoon goed kent) kan tijdens de gesprekken aanwezig zijn om te helpen bij het verduidelijken van bepaalde kwesties. Als dit het geval is, moet de input van deze proxy gericht zijn op het geven van voorbeelden en het helpen verduidelijken van de vraag. Bovendien moet u tijdens het gesprek een directe gezichtslijn naar het individu hebben, zodat u zich tijdens het gesprek op het individu kunt concentreren.

4. Als een item moeilijk is of de respondent geeft geen antwoord, dan is de beste procedure om er later op terug te komen en de vraag opnieuw te stellen.

5. Aarzel niet om de antwoorden met aanvullende vragen te bevestigen, vooral als u niet zeker weet of er een juist antwoord wordt gegeven.

6. Om er zeker van te zijn dat de 3-puntsschaal (1 = nooit; 2 = soms; 3 = altijd) voor de laatste twee vragen (per domein) goed begrepen wordt, kun je het onderstaande voorbeeld gebruiken, of emoticons of andere tools die u doorgaans gebruikt om de cliënt te ondersteunen bij het maken van een keuze.

7. Als de persoon het gesprek stressvol vindt of vraagt om te vertrekken, dan is de beste procedure om de persoon een rustperiode te gunnen of later terug te komen. Je kan mogelijks zelf al aanvoelen wanneer het voor de persoon lastig wordt. Benoem dit gevoel en vraag of de persoon eventjes wenst te pauzeren of maak indien nodig een nieuwe afspraak.

8. Doe er alles aan om uw taalgebruik duidelijk en eenvoudig te houden, en controleer regelmatig of de persoon begrijpt wat u zegt. Wees geduldig.

Tips

- ✓ *Gebruik termen die de participanten begrijpen. Wat te doen als de persoon verschillende interpretaties heeft over bepaalde concepten. Bijvoorbeeld het concept 'geld'. Een persoon kan een positieve ervaring hebben over zijn financiën, maar in werkelijkheid heeft hij schulden. Het is belangrijk om te beseffen dat er geen goede of foute antwoorden zijn bij het beoordelen van de kwaliteit van leven van een persoon.*
- ✓ *Als een persoon niet bereid is om over een specifiek onderwerp te praten, zelfs in aanwezigheid van een proxy, respecteer dan zijn / haar wens tot privacy.*
- ✓ *Noteer alle belangrijke informatie. Neem indien mogelijk en alleen met toestemming van de persoon het gesprek op (bandrecorder of videorecorder).*

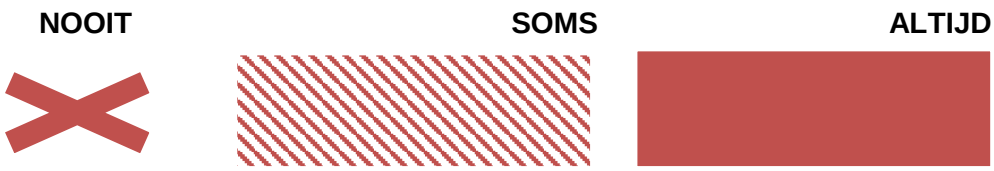

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Persoonlijke ontwikkeling

"De mogelijkheid om zich als ouder wordende persoon te engageren in zelf gekozen betekenisvolle activiteiten"

Hobby's/vrijetijdsactiviteiten (oefeningen module 8)

- Heb jij hobby's? Vertel eens? Wat doe je, hoe vaak, …?
- Heb jij ook wel eens vrijetijd? Wat doe jij dan zoal tijdens je vrijetijd?

Vind jij de dingen die je doet tijdens je vrijetijd leuk? En de hobby's, doe je die nog steeds graag? Doe je te weinig of vaak genoeg? Wil jij soms andere dingen doen of andere dingen leren tijdens je vrijetijd? Droom jij soms van hobby's die je graag zou doen maar nog nooit hebt gedaan?
Als je merkt dat de persoon hier moeilijk kan op antwoorden, omdat hij/zij er nog niet heeft over nagedacht bijvoorbeeld, zijn de oefeningen in Unit 8 zeker een aanrader.

Werk of dagactiviteiten (oefeningen module 8)

• Ga je werken of doe je andere dagactiviteiten? Wat doe je dan? Hoe vaak? Doe je dit graag?
• Is het werk (of de dagactiviteiten) dat je doet gemakkelijk voor jou (gaat over draagkracht om activiteiten te kunnen blijven doen)? Heb je naast het werk (of dagbesteding) tijd om te ontspannen? Of wil je soms een beetje meer activiteiten doen los van het werk (of dagbesteding)?

Afhankelijk van wat de persoon zegt kan je vragen: "Zou jij graag stoppen (of minderen) met werken (de dagbesteding) als je ouder wordt?"
Droom jij soms van ander soort werk of activiteiten? Welke? OF Hoop je ooit wat minder te moeten werken (dagbesteding)?

Pensioen:

Weet je wat 'met pensioen gaan' betekent? Kan je me daar een voorbeeld van geven? Ben jij al met pensioen, of denk jij al eens na over wat wil doen als je met pensioen gaat?

Tijdens het afgelopen jaar …
Was je in de mogelijkheid om activiteiten (werk, dagbesteding, hobby's, vrijetijdsactiviteiten) te doen dat je graag doet en nieuwe activiteiten te leren die je graag zou leren.

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Tijdens het afgelopen jaar, was je blij met de moeilijkheidsgraad van de activiteiten die je deed (zie eerdere vragen)?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Zelfbepaling

"Persoonlijke controle, planning en doelen. Dagelijkse beslissingen en keuzes die we maken."

Dagelijkse keuzes

- Ben jij vrij om zelf te kiezen
  - hoe je je kamer of huis inricht?
  - wat, waar en wanneer je eet?
  - wanneer je 's morgens opstaat of wanneer je 's avonds gaat slapen?
  - wie je bij je thuis uitnodigt?

Zou je dingen willen veranderen? Wil je vaker zelf keuzes kunnen maken?

Keuzes m.b.t. de toekomst:

- Neem jij zelf beslissingen over
  - waar je woont of wil wonen als je ouder wordt?

Wat zijn jouw dromen voor de toekomst? Waar wil jij graag wonen als je ouder wordt?

Respect voor eigen keuzes:

Heb je het gevoel dat de mensen rondom jou (familie, begeleiders, vrienden) jouw eigen keuzes respecteren?

Tijdens het afgelopen jaar …

Had je het gevoel controle te kunnen uitoefenen op je eigen leven, kon je beslissen waar en met wie je woont en hoe je de dag doorbrengt?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Ben je blij (of tevreden) met het niveau van controle die je kan uitoefenen over jouw eigen leven?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Interpersoonlijke relaties

"Persoonlijke relaties met familie, vrienden, kennissen, mensen uit je sociale netwerk en mensen die voor jou zorgen (begeleiders)"

Familie

- Kan je mij iets vertellen over jouw familie? Heb je broers of zussen? Leven jouw ouders nog?
- Waar woont jouw familie?
- Hoe vaak zie je iemand uit de familie? Wie is dat dan? Hoe zie je die dan? Komen zij op bezoek of ga jij zelf op bezoek? Hoe vaak bellen jullie met elkaar?
- Heb in de loop van de jaren contact verloren met iemand uit de familie? Kan je daar iets over vertellen? Wie was dit voor jou? Weet je hoe het komt dat je die persoon niet meer ziet?

Ben je tevreden met de hoeveel contact je hebt met familie of zou je die graag wat vaker zien? Zou je graag opnieuw contact maken met die familie die je nu niet meer ziet of hoort?

Vrienden

- Hoeveel goede vrienden heb je? (wat is een goede vriend voor jou?)
- Hoe vaak zie of hoor jij je vrienden? Hoe (bezoek, bellen, chatten, …)?
- Heb in de loop van de jaren contact verloren met een vriend? Kan je daar iets over vertellen? Wie was dit voor jou? Weet je hoe het komt dat je die persoon niet meer ziet?

Ben je tevreden met de hoeveel contact je hebt met je vrienden of zou je die graag wat vaker zien? Zou je graag opnieuw contact maken met die vriend(in) die je nu niet meer ziet of hoort?

Professionals/begeleiders

- Wie zijn jouw begeleiders?
- Heb jij een goed contact met hen?
- Zijn er begeleiders die je heel graag hebt maar die je nu niet meer ziet omwille van een verhuis of zo? Vertel daar iets meer over?

Zou je eigenlijk graag meer contact hebben met iemand van de begeleiders die we daarnet besproken hebben?

Tijdens het afgelopen jaar …

Had jij een goed contact met je familie, vrienden en begeleiders en had jij het gevoel dat ze je echt gesteund hebben?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Was je blij (tevreden) met hoe vaak je de familie, vrienden en begeleiders kon zien?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Sociale inclusie

"Het niveau van integratie en deelname aan de samenleving, de rol die je speelt in de eigen gemeenschap en de steun die je daarbij krijgt."

Sociale contacten

- Heeft u contact met mensen uit uw buurt, buurtbewoners (niet-residentieel)?

Zou je graag meer contact hebben?

Deelname aan sociale activiteiten

- Houdt u zich bezig met vrijetijdsactiviteiten in reguliere gemeenschapsorganisaties, d.w.z. pensioenclubs, sportclubs,….
- Hoe vaak ga je naar een bar, restaurant, bioscoop, winkels, muziekevenement,… in de stad?
- Hoe vaak doe je activiteiten (recreatief) samen met anderen (niet-ingezetenen) uit de reguliere gemeenschap?

Zou je graag meer activiteiten doen in de gemeenschap (stad, dorp,…)?

Sociale rollen:

Help je soms anderen (d.w.z. (niet-residentiële) buren, vrienden,…) wanneer ze jouw hulp nodig hebben?
Werk je ergens als vrijwilliger?

Zou je graag mensen helpen uit de buurt? Zou je graag vrijwilligerswerk doen? Weet je wat vrijwilligerswerk is?

Tijdens het afgelopen jaar …

Heb jij een sociaal geïncludeerd geleefd? (had je contact met mensen in de samenleving, deed je regelmatig dingen in de stad of eigen gemeente,…)?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Ben je blij (tevreden) met jouw sociaal leven en hoe het momenteel is?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Rechten

"Mensenrechten (respect, waardigheid en gelijkheid) en concrete rechten (burgerschap, toegankelijkheid, gelijke behandeling,…). "

Mensenrechten

- Heb je het gevoel dat mensen je altijd met respect en waardigheid behandelen?
- Heeft je het gevoel dat jouw rechten soms worden geschonden?
- Vindt je dat je voldoende recht hebt op privacy? (fysiek & ruimtelijk)

Weet je wat jouw rechten zijn?

Andere belangrijke rechten

- Denk je dat mensen je alles vertellen? (bijv. Resultaten van een doktersonderzoek, wat je kan doen als je met pensioen gaat, ...)
- Vragen mensen je wat jij wil doen als je met pensioen gaat?
- Praten mensen soms wel eens over de dood met jou?

Zou je graag meer weten over dergelijke zaken?

Tijdens het afgelopen jaar …
Heb je het gevoel dat je met respect werd behandeld?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Was je blij (tevreden) over de wijze waarop je door anderen werd behandeld (met respect en geïnformeerd).

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Emotioneel welzijn

"Tevreden zijn, zelfwaarde gevoel, geen stress hebben, mentaal gezond zijn"

Tevreden zijn

- Ben je een gelukkig persoon? (niet verdrietig of depressief)?
- Als je 's morgens wakker wordt, voel je je dan gelukkig (ondanks mogelijke gezondheidsproblemen)?
- Ben je tevreden/blij met jezelf en met wat je zoal doet in je leven tot nu toe?

Wat zou je eventueel nog gelukkiger kunnen maken?

Veiligheid

- Geeft jouw omgeving je een veilig gevoel? (d.w.z. geen irritante geluiden, mensen die zonder toestemming de kamer binnenkomen, geweld, ...)
- Wie zijn de mensen die je kan vertrouwen en waarop je kunt vertrouwen als het moeilijk is? Met wie praat je?
- Maakt je je zorgen over het verleden of de toekomst? (negatieve ervaringen uit het verleden, wat na pensionering, waar moet ik leven als ik ouder word, wat er met me gebeurt als mijn ouders overlijden, ...)

Wat heb je misschien nog nodig om je veilig te voelen?

Eenzaamheid:

Voel jij je soms eenzaam?

Tijdens het afgelopen jaar …

Had je het gevoel veilig, ontspannen en gelukkig te zijn met je leven?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Over het algemeen, ben je dan blij (tevreden) met jezelf en met je leven?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Fysiek welzijn

"Gezondheid en gezondheidszorg, mobiliteit, het vermogen om voor zichzelf te kunnen zorgen."

Algemene gezondheid

- Hoe zou je jouw algehele gezondheid omschrijven? Ben je gezond genoeg om erop uit te trekken?
- Beperkt je gezondheid je om voor jezelf te zorgen? (mobiliteit, gehoor, visueel, proeven, ...)
- Hoe vaak ervaar je pijn of hoe vaak bent je ziek?
- Moet je medicijnen gebruiken?

Mocht het mogelijk zijn, wat zou je willen veranderen aan je gezondheid?

Fysieke gezondheid

- Heb je voldoende tijd om uit te rusten of te ontspannen?
- Kan je voor jezelf zorgen (baden, kleden, eten,…).
- Welke lichaamsbeweging doe je nu en hoe vaak?

Weet jij wat nodig is om fysiek gezond te blijven als je ouder wordt?

Gezonde voeding:

Eet jij gezonde voeding? Wat is dat dan allemaal? Welke gezonde voeding eet je graag? Moet jij een dieet volgen?

Zou jij een dagmenu kunnen samenstellen met allemaal gezonde voeding?

Tijdens het afgelopen jaar …

Had ik voldoende energie en voelde ik me ook gezond, nam ik een gezonde levensstijl aan (veel beweging, sport of work-out, at gezonde voeding, …).

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Ben je blij (tevreden) met je algemene gezondheid?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Materieel welzijn

"Financiële middelen, accommodatie en bezittingen,…."

Financiële middelen
Heb je een idee over het geld dat je hebt?
Kan je alle essentiële dingen van het leven kopen? (bijv. eten, drinken, kleding, ...)
Kan je recreatieve dingen doen met je geld (naar de film gaan, een dagje uit, een restaurant, ...)

Maak je je soms wel eens zorgen over geld? Weet jij of je voldoende geld hebt voor je oude dag? Weet jij hoeveel inkomen je hebt en welke uitgaven je doet?

Accommodatie

- Heb je voldoende middelen om te wonen waar je graag zou wonen?
- Heb je voldoende geld om de zorg en ondersteuning die je nodig hebt als je ouder wordt, te betalen? Weet je trouwens welke zorg je nodig kan hebben als je ouder wordt?

Bezittingen

- Kan je je veroorloven om leuke dingen te kopen? Dingen die je graag zou hebben (e.g. smartphone, TV, boeken, …)

Tijdens het afgelopen jaar …
Was je dan in staat om alles te kopen en te betalen?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Was je blij (tevreden) met de dingen die je hebt en bezit en het geld dat je hebt?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Spiritueel/existentieel welzijn

"Religion, spirituality, existential questions"

Religie/spiritualiteit

- Ben je een religieus of gelovig persoon?
- Hoe toon je dit? (vier je speciale feestdagen, ga je naar de kerk, …)

Voel je de behoefte om meer met andere mensen over je religie / geloof te praten? Wil je meer activiteiten doen of meer dingen ervaren die verband houden met je religie / geloof?

Existentiële vragen

• Denk je soms na over ouder worden? Over wie je zou willen zijn als je ouder wordt?
• Denk je na over wat er gebeurt als je sterft (of als je echt ziek wordt)?
• Ben je bang om dood te gaan? Denk je er wel eens over na?

Heb je nog andere zaken waar je aan denkt?

Tijdens het afgelopen jaar …

Had je het gevoel gesteund te worden in het beleven van jouw religie/geloof en kon je met iemand praten over zaken zoals oud worden en de dood?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Was je blij (tevreden) met hoe je jouw religie/geloof kon tonen en bespreken?

Nooit (1) *Soms (2)* *Altijd (3)*

Scores per Kwaliteit van Leven-domein op een spindiagram

Maak de som van de twee schalen voor elk domein om een indicatie te krijgen over de Kwaliteit van Leven.

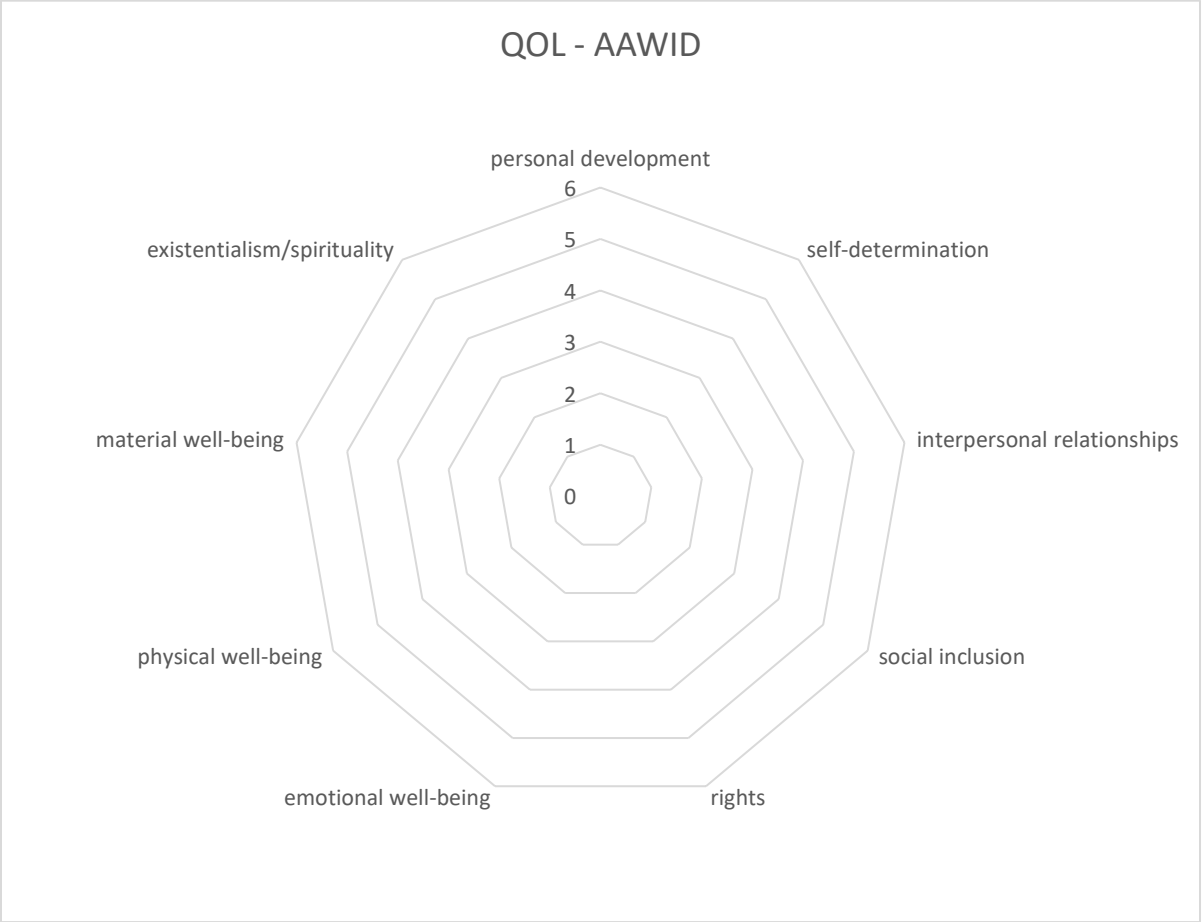

Vragenlijst 2

Pre- en post-meting van kennis en vaardigheden

Het doel van deze vragenlijst is om te evalueren in hoeverre de oefeningen, gepubliceerd op het digitale platform MNAM, het sociale leer- en trainingsproces van ouder wordende mensen met een verstandelijke beperking ondersteunen.

Deze vragenlijst dient ingevuld te worden voor elke cliënt apart door de persoon die de oefeningen begeleid.

1. Selecteer de TRIADE oefeningen (zie Teams documenten) die je met de participant wenst te doen.
2. Voorafgaand aan de oefening, breng je in kaart (met een 5 punten schaal) wat de huidige kennis en vaardigheden is van de cliënt. Dit hoef je alleen te doen voor de oefeningen die je hebt geselecteerd?
3. Om veranderingen in kennis en vaardigheden vast te leggen, vragen we je om na het uitvoeren van de oefeningen, de kennis en vaardigheden nog eens te evalueren.

Algemene informatie van de cliënt
Initialen of code van cliënt:…….
Leeftijd:…….
Geslacht: Man/vrouw

Algemene informatie van de trainer
Initialen of naam van de trainer:……
Leeftijd: …….
Geslacht: Man/vrouw
Beroep: ……..
Aantal jaar ervaring in het werken met de doelgroep: ……..
Land:……

Hieronder vindt je een lijst met 14 Units en 64 mogelijke oefeningen. De oefeningen zijn te vinden op Teams. Selecteer hier eerst de oefeningen.

Unit	Oefeningen	Domeinen	Check
1	**Voorbereidingen treffen om uw huis aan te passen / te veranderen. Verhuizen?**		
	1.1 Verhuizen naar een andere plaats?	Materieel welzijn, zelfbepaling, sociale participatie	
	1.2. Waar moeten we rekening mee houden wanneer we beslissen waar we gaan wonen als we ouder worden?	Persoonlijke ontwikkeling, zelfbepaling	
	1.3. Wat zijn de voordelen van elk van de verschillende woonopties?	Persoonlijke ontwikkeling, zelfbepaling	
	1.4. Welke woonoptie past het beste bij mijn interesses en behoeften? (Mijn toekomstige woonplaats).	Persoonlijke ontwikkeling, zelfbepaling	
	1.5. Het huis aanpassen. Wat is de beste optie?	Persoonlijke ontwikkeling, zelfbepaling	
2	**Aanpassingen van materiaal en ondersteunende technologie**		
	2.1. Moeilijkheden bij de activiteiten in het dagelijks leven.	Fysiek welzijn	
	2.2. De aangepaste omgevingen	Fysiek welzijn	
	2.3. Mijn ondersteunende producten (rollator, gehoorapparaat ...)	Persoonlijke ontwikkeling, zelfbepaling	
	2.4 Maria helpen bij het kiezen van haar ondersteuningsproducten.	Fysiek welzijn	
	2.5. Het matchen van ondersteunende technologie en het nut ervan.	Fysiek welzijn	
	2.6. 'Waar' en 'niet waar' vragen over noodzakelijke aanpassingen, of bijkomende ondersteuning en ondersteunende technologie.	Fysiek welzijn, persoonlijke ontwikkeling	
3	**Budget management: minder inkomen en andere prioriteiten**		
	3.1. Welke nieuwe behoeften hebben oudere mensen?	Materieel welzijn	
	3.2. Maak ik mij zorgen over geld?	Materieel welzijn	
	3.3. Mijn inkomen identificeren	Materieel welzijn, persoonlijke ontwikkeling	
	3.4. Mijn uitgaven identificeren	Materieel welzijn persoonlijke ontwikkeling	
	3.5. Mijn balans opmaken	Materieel welzijn, persoonlijke ontwikkeling	
	3.6. Mijn schulden identificeren	Materieel welzijn, persoonlijke ontwikkeling	
	3.7. Mijn uitgaven verlagen	Materieel welzijn, persoonlijke ontwikkeling	
	3.8. Mijn documenten ordenen	Materieel welzijn, persoonlijke ontwikkeling	

4	**Optimaliseren van gezondheid: Fysieke activiteiten en gezonde leefstijl**		
	4.1. María's gezondheid verbeteren	Fysiek welzijn	
	4.2. Spelen met de voedselpiramide	Fysiek welzijn	
	4.3. Lichamelijke activiteit en de voordelen ervan	Fysiek welzijn	
	4.4. 'Waar' of 'niet waar' over gezond ouder worden	Fysiek welzijn	
5	**Inzicht hebben in veranderingen gerelateerd aan het ouder worden**		
	5.1. Wat betekent het voor jou om ouder te worden?	Emotioneel en existentieel welzijn	
	5.2. Wat gebeurt er als we ouder worden?	Fysiek welzijn	
	5.3. Proces van ouder worden: concepten	Fysiek welzijn	
	5.4. Quiz over veranderingen door proces van ouder worden	Fysiek welzijn	
	5.5. Open debat over psychosociale veranderingen	Emotioneel en existentieel welzijn	
6	**Veiligheid: preventie van misbruik**		
	6.1. Concept van mishandeling en soorten mishandeling	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
	6.2. Fysieke mishandeling	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
	6.3. Psychische mishandeling	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
	6.4. Economisch misbruik	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
	6.5. Seksuele mishandeling	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
	6.6. Misbruik van rechten	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
	6.7. Hoe te reageren op een situatie van mishandeling of misbruik	Rechten, emotioneel en fysiek welzijn	
7	**Sociale verbondenheid: in contact blijven met familie en vrienden**		
	7.1. Wie is belangrijk in mijn leven?	Interpersoonlijke relaties	
	7.2. Manieren om opnieuw verbinding te maken of contact te houden.	Interpersoonlijke relaties	
	7.3. Mijn plan om opnieuw verbinding te maken of contact te houden	Interpersoonlijke relaties	
8	**Actief ouder worden: werk- en/of vrijetijdsactiviteiten in de eigen gemeenschap tijdens mijn pensioen**		
	8.1. Pensioen	Sociale inclusie, persoonlijke ontwikkeling	
	Sociale integratie	Sociale inclusie	
	8.3. Mijn droom pensioenplan	Sociale inclusie, persoonlijke ontwikkeling, zelfbepaling	
9	**Sociaal engagement: anderen helpen en bijdragen aan de samenleving**		

	9.1. De notie “een sociale rol te spelen hebben”	Sociale inclusie	
	9.2. De kleine helper	Sociale inclusie, persoonlijke ontwikkeling	
	9.3. Sociale rollen die voor mij belangrijk zijn	Sociale inclusie, persoonlijke ontwikkeling, zeflbepaling	
10	**Social media**		
	10.1. internet en sociale media gebruiken	Sociale inclusie, persoonlijke ontwikkeling	
	10.2. Zoeken naar informatie op het internet	Sociale inclusie, persoonlijke ontwikkeling	
	10.3. Veilig gebruik van internet	Sociale participatie, persoonlijke ontwikkeling	
11	**Leren over mijn rechten**		
	11.1. Wat zijn rechten?	Zelfbepaling en rechten	
	11.2. Wat moet ik doen als mijn rechten geschonden worden?	Zelfbepaling en rechten	
	11.3. Welke acties kan ondernemen.	Zelfbepaling en rechten	
	11.4. Hoe werken mijn rechten?	Zelfbepaling en rechten	
12	**Wie zijn voor mij belangrijke personen?**		
	12.1. Mijn familie	Zelfbepaling, interpersoonlijke relaties	
	12.2. Mijn vriendschappen	Zelfbepaling, interpersoonlijke relaties	
	12.3. Mijn collega’s	Zelfbepaling, interpersoonlijke relaties	
	12.4. De cirkels	Zelfbepaling, interpersoonlijke relaties	
13	**Passende levensdoelen kiezen en activiteiten kiezen die voor mij belangrijk zijn**		
	13.1. Wat is een levensdoel?	Zelfbepaling, sociale inclusie	
	13.2. Het gebeurt	Zelfbepaling, sociale inclusie	
	13.3. Het plan is klaar	Zelfbepaling, sociale inclusie	
	13.4. Mijn levensdoel werkblad	Zelfbepaling, sociale inclusie	
14	**Kiezen voor palliatieve zorg en eindeleven zorg**		
	14.1. Wat is palliatieve zorg en/of eindeleven zorg	Zelfbepaling, fysiek en existentieel welzijn	
	14.2. De patiënt als actieve partij in de palliatieve zorg	Zelfbepaling, fysiek en existentieel welzijn	
	14.3. Kiezen voor zorg bij levenseinde en palliatieve zorg	Zelfbepaling, fysiek en existentieel welzijn	
	14.4. Eerste stappen om palliatieve zorg te kiezen	Zelfbepaling, fysiek en existentieel welzijn	
	14.5. De volgorde bij het maken van keuzes voor palliatieve zorg	Zelfbepaling, fysiek en existentieel welzijn	

Op de volgende pagina's vind je per eenheid een overzicht van de leerresultaten (kennis en vaardigheden te bereiken via de oefeningen).

Beoordeel voor elk van de leerresultaten eerst het huidige niveau van vaardigheden en kennis van uw cliënt. Beoordeel ze na de training opnieuw. Het beheersingsniveau wordt beoordeeld op een 5-puntsschaal van ‘helemaal niet’ tot ‘volledig’.

U hoeft dit alleen te doen voor de eenheden (oefeningen) die u eerder hebt geselecteerd (zie hierboven).

Unit 1	Voor de training					Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
kent en begrijpt het concept 'verhuizen naar een andere plaats'.										
kent en identificeert verschillende woonopties die voor hem / haar beschikbaar zijn wanneer hij / zij ouder wordt.										
reflecteert over het concept en de relevantie van verhuizen naar een andere plaats.										
identificeert relevante factoren waarmee rekening moet worden gehouden bij het verhuizen naar een andere plaats (bv. mate van onafhankelijkheid, nabijheid tot familie en vrienden, benodigde ondersteuning, ...).										
kent de belangrijkste (nadelen) voordelen van elke woonoptie.										
identificeert kenmerken van elke woonoptie die het beste aansluiten bij zijn / haar eigen interesses en behoeften.										
identificeert enkele kenmerken van het aanpassen van een woning / kamer: toegankelijkheid, veiligheid, uitrusting.										

Unit 2	Voor de training					Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
identificeert moeilijkheden die kunnen optreden in zijn / haar dagelijkse leven als gevolg van het verouderingsproces.										
herkent de belangrijkste bronnen die in de omgeving beschikbaar zijn.										
weet hoe hij / zij hulp kan vragen om beter met moeilijkheden in zijn / haar dagelijkse leven om te gaan.										
identificeert de belangrijkste kenmerken van een aangepaste omgeving.										
geeft ideeën over de belangrijkste aanpassingen die in zijn / haar thuisomgeving kunnen worden aangebracht om zijn / haar autonomie te verbeteren.										
kent enkele van de ondersteunende producten (bv. bril, gehoorapparaat, rolstoel,…) die relevant kunnen zijn voor wanneer mensen ouder worden.										

reflecteert op de ondersteunende producten en ondersteunende technologie die in de toekomst voor hem / haar relevant kunnen zijn.											
is bekend met het correct onderhouden van ondersteuningsproducten.											

Unit 3	**Voor de training**						**Na training**				
Mijn cliënt…	**Helemaal niet**	**heel weinig**	**Een beetje**	**Vaak**	**Volledig**		**Helemaal niet**	**heel weinig**	**Een beetje**	**Vaak**	**Volledig**
Identificeert de behoeften en prioriteiten met betrekking tot geldbeheer die kunnen optreden als gevolg van veroudering.											
Identificeert de vaste inkomens die mogelijk wekelijks / maandelijks beschikbaar zijn.											
identificeert het incidentele inkomen dat mogelijk beschikbaar is op bepaalde tijden van het jaar (verjaardag, nieuwjaar, ..).											
classificeert inkomsten naar vast of variabel inkomsten.											
identificeert de vaste wekelijkse / maandelijkse uitgaven.											
identificeert de incidentele wekelijkse / maandelijkse uitgaven.											
classificeert kosten naargelang ze vast of variabel zijn.											
identificeert zijn / haar salaris.											
weet hoe hij zijn / haar uitgaven kan verminderen.											
kan schulden identificeren.											
weet hoe hij geld moet sparen.											
identificeert verschillende documenten met betrekking tot zijn / haar inkomsten en uitgaven.											
kent zijn / haar recht om geld uit te geven / te besparen.											
identificeert verschillende soorten ondersteuning die kunnen helpen bij het organiseren van zijn / haar financiële documenten.											

Unit 4	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
kent verschillende activiteiten die leiden tot gezond ouder worden.											
onderscheidt gezonde voeding van ongezonde voeding.											
weet hoe je een gezond menu moet samenstellen.											
onderscheidt verschillende soorten voedsel en de verhouding waarin ze in een gezond menu moeten worden opgenomen											
kent fysieke activiteiten die geschikt zijn voor ouderen											
is in staat om geschikte en minder geschikte fysieke activiteiten te onderscheiden.											
identificeert voordelen die verband houden met fysieke activiteiten											
kent verschillende activiteiten die leiden tot gezond ouder worden											

Unit 5	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
begrijpt de betekenis van veroudering.											
kent de belangrijkste kenmerken van veroudering.											
kent de belangrijkste gevolgen van veroudering.											
identificeert veranderingen die verband houden met veroudering.											
identificeert de fysieke verschillen tussen jongeren en ouderen.											
identificeert welke activiteiten het verouderingsproces kunnen vertragen.											
weet psychosociale problemen die verband houden met veroudering te voorkomen of te veranderen											

Unit 6	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
kent de betekenis van het concept ‘mishandeling of misbruik’.											
identificeert verschillende soorten mishandeling (fysiek, seksueel, psychologisch, economisch,…).											
erkent hoe de verschillende soorten mishandeling zich manifesteren.											
weet hoe te reageren op een beledigend gedrag.											

Unit 7	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
kent en identificeert belangrijke familieleden en vrienden											
Weet hoe regelmatig hij / zij deze familieleden en vrienden ontmoet											
Selecteert hoe vaak hij / zij de mensen die belangrijk voor hem / haar zijn, zou willen horen of ontmoeten											
Identificeert mogelijke manieren om contact te houden of af te spreken met familie en vrienden											
Kent mogelijke manieren om weer contact te maken met familie en vrienden											
Kan tools kiezen waarmee hij / zij in contact kan komen met familie of vrienden											
Ontwikkelt een plan om contact te houden of opnieuw in contact te komen met familie of vrienden.											

Unit 8	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
kent en begrijpt het concept van pensionering.											
weet en reflecteert over de redenen waarom mensen met pensioen gaan.											
reflecteert op wat mensen doen als ze met pensioen gaan.											
identificeert en reflecteert over mogelijke voor- en nadelen van pensionering.											
reflecteert op zijn / haar persoonlijke pensioenregeling.											
bepaalt zijn / haar tempo van het pensioenplan.											
kan werkactiviteiten onderscheiden van vrijetijdsactiviteiten.											
weet en begrijpt wat werk- en vrijetijdsactiviteiten zijn.											
reflecteert op hun eigen werk, vrijetijdsbesteding.											
begrijpt het verschil tussen werkactiviteiten en vrijwilligerswerk.											
identificeert en reflecteert over (vrijwilligers) werk en / of vrijetijdsactiviteiten na pensionering.											
bepaalt het tempo waarmee hij / zij deze activiteiten wil ondernemen.											
reflecteert over de vaardigheden die nodig zijn om activiteiten na pensionering in de gemeenschap uit te voeren.											
reflecteert over de ondersteuning die nodig is om activiteiten na pensionering in de gemeenschap uit te voeren.											
heeft zijn / haar eigen pensioenplan ontwikkeld.											

Unit 9	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
reflecteert over het idee om na pensionering nieuwe sociale rollen op zich te nemen.											
is in staat om enkele sociale rollen te definiëren.											
kan sociale rollen identificeren.											

identificeert zijn / haar huidige sociale rollen.											
identificeert activiteiten die hij / zij graag in de toekomst doet.											
kent zijn / haar eigen talenten.											
reflecteert op hoe hij / zij kan bijdragen aan de samenleving.											
weet hoe hij / zij anderen kan helpen (buurman, kennissen).											

Unit 10	**Voor de training**						**Na training**				
Mijn cliënt…	**Helemaal niet**	**heel weinig**	**Een beetje**	**Vaak**	**Volledig**		**Helemaal niet**	**heel weinig**	**Een beetje**	**Vaak**	**Volledig**
weet wat internet is.											
weet wat sociale media is.											
reflecteert over de redenen om internet te gebruiken.											
Identificeert over de voordelen van sociale media											
weet dat om sociale media te gebruiken een internetverbinding nodig is.											
weet wanneer er geen internetverbinding is.											
weet waar hij heen moet om een internetverbinding te krijgen.											
Kan specifieke informatie op internet zoeken.											
identificeert veiligheidsproblemen bij het gebruik van internet.											
Kent enkele gouden regels over veilig internetgebruik.											

Unit 11	Voor de training					Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
identificeert belangrijke professionals en hoe deze kunnen bijdragen aan meer zelfstandigheid bij dagelijkse activiteiten.										
onderscheid kunnen maken tussen rechten en wensen.										
weet mensenrechten te koppelen aan concrete maatschappelijke dienstverleners.										
kan de werkterreinen van verschillende sociale dienstverleners onderscheiden.										
weet administratieve hulp te vragen en te zoeken.										
herkent de namen en logo's van verschillende instellingen op het gebied van rechtenbescherming en sociale dienstverlening.										
identificeert belangrijke professionals en hoe deze kunnen bijdragen aan meer zelfstandigheid bij dagelijkse activiteiten.										
onderscheid kunnen maken tussen rechten en wensen.										
weet administratieve hulp te vragen en te zoeken.										
herkent de namen en logo's van verschillende instellingen op het gebied van rechtenbescherming en sociale dienstverlening.										

Unit 12	Voor de training					Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
identificeert belangrijke mensen die kunnen bijdragen aan de onafhankelijkheid in werk en dagelijkse activiteiten.										
kan mensen onderscheiden die tot verschillende sociale kringen behoren.										
past autonoom de regels van formele en informele interacties toe.										
is in staat om zijn / haar verwachtingen over een persoon aan te passen in overeenstemming met de sociale rol die hij / zij in zijn / haar leven opneemt.										
kan vriendschap van kennissen onderscheiden.										

weet dat samenwerking met anderen belangrijk is om zijn / haar doelen te bereiken.											
identificeert belangrijke mensen die kunnen bijdragen aan de onafhankelijkheid in werk en dagelijkse activiteiten.											
kan mensen onderscheiden die tot verschillende sociale kringen behoren.											

Unit 13	**Voor de training**						**Na training**				
Mijn cliënt…	**Helemaal niet**	**heel weinig**	**Een beetje**	**Vaak**	**Volledig**		**Helemaal niet**	**heel weinig**	**Een beetje**	**Vaak**	**Volledig**
kan dromen onderscheiden van levensdoelen.											
reflecteert op levensdoelen.											
toont zelfreflectie en zelfbeoordelingsvaardigheden.											
is in staat zijn / haar eigen levensdoel te formuleren.											
toont het vermogen aan om onafhankelijke beslissingen te nemen in de context van levensdoelconcepten.											
maakt een initieel plan voor het behalen van doelen.											

Unit 14	Voor de training						Na training				
Mijn cliënt…	Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig		Helemaal niet	heel weinig	Een beetje	Vaak	Volledig
kent begrippen als palliatieve zorg en levenseinde.											
reflecteert over onderwerpen in de zorg rond het levenseinde.											
weet de professionals die werkzaam zijn op het gebied van palliatieve zorg te onderscheiden.											
kan de verschillende soorten palliatieve diensten en diensten aan het einde van de levenscyclus onderscheiden.											
kan een proces beschrijven van het kiezen van palliatieve zorg.											
toont het vermogen aan om beslissingen te nemen over zijn / haar recht om te kiezen voor diensten rond het levenseinde en palliatieve zorg.											
identificeert mensen van zijn eigen ondersteunende netwerk die hij / zij zou willen betrekken als hij moet kiezen voor zorg aan het levenseinde.											

In naam van alle TRIADE 2.0 partners willen we u alvast hartelijk danken voor uw deelname!

Vragenlijst 3

Implementatieproces van de TRIADE 2.0 oefeningen / activiteiten voor ouder wordende volwassenen met een verstandelijke beperking

INSTRUCTIES
Met deze vragenlijst willen we het implementatieproces evalueren van de oefeningen en activiteiten die u heeft gebruikt om uw cliënt te trainen.
Gelieve deze vragenlijst voor elke cliënt afzonderlijk in te vullen.
Maar eerst vragen we u enkele algemene informatievragen in te vullen:

- Initialen of code van de cliënt:…….
- Leeftijd:……
- Geslacht: Man/vrouw

Algemene informatie van de trainer
Initialen of naam van de trainer:……
Leeftijd: ……
Geslacht: Man/vrouw
Beroep: ……..
Aantal jaar ervaring in het werken met de doelgroep: ……..
Land:……

DE VRAGEN

1. **Moest u de oefening (en) aanpassen aan de cognitieve en / of communicatieve ondersteuningsbehoeften van de cliënt?**

0 = geen aanpassingen

1 = kleine aanpassing (bijvoorbeeld: verandering van een foto of de naam van een persoon; kleine veranderingen in de verhalen, om de volgorde van activiteiten te veranderen, afbreken van enkele van de oefening / activiteiten in kennisblokken, de verandering van de naam van een organisatie zoals het nationale arbeidsbureau)

2 = middelgrote aanpassingen (bijv .: verandering van materiaaldragers die niet toegankelijk of zinvol zijn in een land; de meeste materialen opsplitsen in kleinere eenheden ...)
3 = uitgebreide aanpassingen (bv .: om belangrijke onderdelen van een oefening of een hele activiteit te elimineren ...)

4 = zeer uitgebreide aanpassingen (bijv .: de hele oefening is veranderd, wat een nieuwe oefening inspireert op basis van de originele)

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4
1	**1.4**	1	x				
	1.4	2		x			
	1.4	3	x				
1	**1.5**	1			x		

**Voeg rijen toe indien nodig*

2. **Hoeveel tijd had de cliënt nodig om de opdracht te volbrengen?**

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	Minuten

**Voeg rijen toe indien nodig*

3. ***Heeft uw cliënt plezier beleefd om de (aangepaste) oefeningen / activiteiten te doen?*** (Stel deze vraag aan uw cliënt na elke oefening of activiteit)

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0 = Neen	1 = een beetje	2 = Ja	Ik weet het niet

**Voeg rijen toe indien nodig*

4. ***Vond je cliënt de (aangepaste) oefening/activiteiten te moeilijk?*** (Stel deze vraag aan uw cliënt na elke oefening of activiteit)

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0 = Neen	1 = een beetje	2 = Ja	Ik weet het niet

**Voeg rijen toe indien nodig*

Kunt u één situatie beschrijven waaruit blijkt dat voor uw cliënt - ondanks de nodige ondersteuning en aanpassingen - de oefeningen / activiteiten te moeilijk waren om uit te voeren? (Indien mogelijk in het Engels)

5. ***In hoeverre bent u het ermee eens dat uw cliënt, mits de nodige ondersteuning, in staat zal zijn om wat hij/zij geleerd heeft in de oefening/activiteit te transfereren naar het dagelijks leven?***

   0 = volledig oneens
   1 = oneens
   2 = niet eens en niet oneens
   3 = eens
   4 = volledig eens

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4

**Voeg rijen toe indien nodig*

Kunt u een voorbeeld geven van hoe u heeft gemerkt dat uw cliënt (en) - met de nodige ondersteuning en aanpassingen - nieuwe kennis en vaardigheden heeft geleerd door het gebruik van oefening (en) / activiteiten. (Indien mogelijk in het Engels)

6. ***In hoeverre bent u het ermee eens dat de oefeningen / activiteiten helpen om de Kwaliteit van Leven van uw cliënt te behouden of te vergroten.***

   0 = volledig oneens
   1 = oneens
   2 = niet eens en niet oneens
   3 = eens
   4 = volledig eens

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4

7. ***In hoeverre bent u het ermee eens dat de oefeningen / activiteiten de sociale inclusie van uw cliënt te bevorderen?***

   0 = volledig oneens
   1 = oneens
   2 = niet eens en niet oneens
   3 = eens
   4 = volledig eens

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4

8. ***In hoeverre bent u het ermee eens dat de oefeningen/activiteiten aantrekkelijk waren voor uw cliënt*?** (leuke verhalen, goede lay-*out en gebruik van picto's of foto's)*
   0 = volledig oneens
   1 = oneens
   2 = niet eens en niet oneens
   3 = eens
   4 = volledig eens

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4

9. ***In hoeverre bent u het ermee eens dat de verhalen die gebruikt werden in de oefeningen / activiteiten herkenbaar zijn voor uw cliënt.*** *(vb:* Ze konden zich niet identificeren met de verhalen...)
   0 = Volledig oneens
   1 = oneens
   2 = niet eens en niet oneens
   3 = eens
   4 = volledig eens

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4

10. ***In hoeverre bent u het ermee eens dat de introductie van moeilijke concepten door middel van een verhaal / casus reflectie bij de cliënt mogelijk maakte.*** (De cliënt begreep de concepten vanuit de verhalen/casussen beter.)
    0 = volledig oneens
    1 = oneens
    2 = niet eens en niet oneens
    3 = eens
    4 = volledig eens

Unit nummer	Oefening nummer	Activiteiten nummer	0	1	2	3	4

Nogmaals hartelijk dank voor uw deelname!

Als je wijzigingen hebt aangebracht in de oefeningen waarvan je denkt dat ze nuttig kunnen zijn voor andere cliënten en voor het TRIADE 2.0-project, zouden we heel vereerd zijn als u ze ook met ons zou kunnen delen, zodat we ze als goede methoden op het TRIADE 2.0 MNAM-platform kunnen uploaden .
U kunt ze e-mailen naar ilse.goethals@hogent.be.

Vragenlijst 4

Tevredenheid van trainers over de TRIADE 2.0 oefeningen / activiteiten in het algemeen

Initialen of naam van trainer:
Leeftijd:
Geslacht:

Instructies

Hieronder staan 10 vragen over de bruikbaarheid van de TRIADE oefeningen / activiteiten door de trainer. Aan de hand van de activiteiten die u bij uw cliënt heeft gedaan, willen wij graag weten hoe tevreden u daarover was. De 10 vragen kunnen worden beantwoord met een 5-puntsschaal van ‘zeer mee eens’ tot ‘zeer mee oneens’. Merk op dat sommige vragen negatief zijn geformuleerd.

- Selecteer **‘helemaal eens’** als u denkt dat de bewering klopt voor ongeveer **80% tot 100%** van de oefeningen.
- Selecteer **‘eens’** als u denkt dat de bewering correct is voor ongeveer **60% tot 80%** van de oefeningen.
- Selecteer **‘niet eens, noch oneens’** als u denkt dat de bewering correct is voor ongeveer **40% tot 60%** van de oefeningen.
- Selecteer **‘oneens’** als u denkt dat de stelling juist is voor ongeveer **20% tot 40%** van de oefeningen.
- Kies **'helemaal oneens'** als u vindt dat de bewering correct is voor ongeveer **0% tot 25%** van de oefeningen.

VRAGEN

1. Ik vind de oefeningen/activiteiten gemakkelijk te gebruiken.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

2. Ik vind de instructies voor de trainers over hoe ze de oefeningen/activiteiten moeten toepassen duidelijk.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

3. Ik denk dat elke unit een duidelijke opbouw van oefeningen/activiteiten had. Sommige oefeningen waren bijvoorbeeld op het niveau van kennis ‘weten’, terwijl andere oefeningen meer op het niveau van inzien waren. Tenminste 1 oefening was op het niveau van toepassen.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

4. Ik vind de oefeningen onnodig complex.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

5. Ik denk dat er teveel inconsistentie was tussen de oefeningen / activiteiten.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

6. Ik veronderstel de meeste trainers/opvoeders de oefeningen / activiteiten heel snel kunnen leren gebruiken.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

7. Ik voelde me erg zelfverzekerd bij het doen van de oefeningen / activiteiten met de cliënten.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

8. Ik moest veel dingen leren voordat ik aan de slag kon met deze oefeningen.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

9. Ik denk dat de oefeningen / activiteiten lastig waren.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

10. Ik denk dat ik deze oefeningen en activiteiten regelmatig zal gebruiken.

Helemaal eens	Eens	Niet eens / niet oneens	Oneens	Helemaal oneens

Bedankt!

Leading Organisation:

Partners: